ગુનાહ બેલઝ્ઝત

પ્રકાશક

નુરાની કુતુબખાના

મુ.પો. છાપી, (બનાસકાંઠા)

પીન - ૩૮૫૨૧૦

ગુનાહ બેલઝ્ઝત

گناہ بے لذّت

ઈસમેં ઐસે તમામ ગુનાહોંકી ફેહરિસ્ત ઔર ઉનકે
મુતઅલ્લિક અહકામાત હૈં જિનકે કરનેમેં ન કોઈ
દુન્યાવી નફા હૈ ઔર ન કોઈ લઝ્ઝત હૈ

❁ મુસન્નિફ ❁
મુફતીએ આઝમ પાકિસ્તાન
હઝરત મૌલાના મુહમ્મદ શફીઅ સાહબ (રહ.)

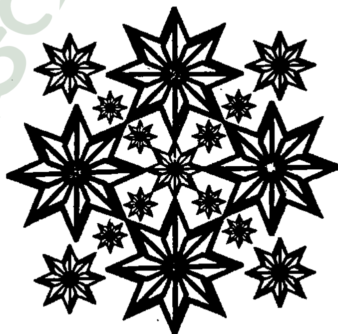
❁ લિપ્યાંતર ❁
(મૌલવી) સુલેમાન મજાદરી

પ્રકાશક
નુરાની કુતુબખાના
મુ.પો. છાપી, જિ. બનાસકાંઠા, પીન - ૩૮૫૨૧૦
ફોન નં. : (૦૨૭૩૯) ૨૭૦૧૧૨

ફેહરિસ્ત

મઝમૂન	સફા

મઝમૂન	સફા

بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્મા નિર્રહીમ

તમ્હીદ

આજ કલ ઝમાને નબુવ્વતસે દૂરી ઔર કિયામતકે કુર્બકી વજહસે કુફ્રો શિર્ક ઔર ઈલ્હાદ વ બેદીની વ બેઅમલીકા દૌર દૌરા હૈ, ગુનાહોંસે બચના ઔર દીન પર કાઈમ રેહના હદીસકી પેશીનગોઈકે મુતાબિક ઐસા મુશ્કિલ હો ગયા હૈ જૈસે અંગારેકો હાથમેં થામના. મુસલમાનોંકી બડી તાદાદકો તો ઉસકી ફિકર હી ન રહી કે જો કામ કર રહે હૈં વો ગુનાહ હૈ યા સવાબ, હલાલ હૈ યા હરામ, ઉસસે અલ્લાહ તઆલા રાઝી હોતે હૈં યા નારાઝ, અબ જો કુછ ખુદાકે બંદે ઉસકી ફિકર કરનેવાલે રેહ ગયે હૈં ઉનકે લિયે ઔર ભી દુનિયાકી ફિઝા તંગ હો ગઈ, ઈન્ફિરાદી ગુનાહોંસે કિસી તરહ જાન બચા ભી લેં તો ઈજતિમાઈ ગુનાહ જો ખેતી, તિજારત, મુલાઝિમત વગૈરહ મઆશકે તમામ શોબોં પર છાએ હુએ હૈં ઉનસે કિસ તરહ બચેં કે ઉન સબમેં અવ્વલ તો ગૈર મુસ્લિમોંસે સાબકા હૈ, ઔર જો કહીં કિસ્મતસે મુસલમાન ભી હુએ તો વોહી દીનસે આઝાદ બેફિકર હલાલ વ હરામકી બહસકો તંગ નઝરી કરાર દેનેવાલે ફઈલલ્લાહિલ્ મુશ્તકા વ ઈન્ના લિલ્લાહિ વ ઈન્ના ઈલૈહિ રાજિઊન,

ઔર ગઝબ યે હૈ કે અપની બેફિક્રી વ બેપરવાઈકે લાએ હુએ ઈસ નતીજએ બદકો બહોતસે લોગ યે કેહને લગે કે દીને ઈસ્લામ ઔર શરીઅત પર અમલ કરના હી સખ્ત દુશ્વાર હૈ, ઔર અગર ઝરા ભી ગૌર કરેં તો માલૂમ હોગા કે શરીઅતે ઈસ્લામમેં ન કોઈ તંગી હૈ, ન દુશ્વારી, બલ્કે દુનિયાકે તમામ મઝાહિબસે ઝિયાદા મઆશી આસાનિયાં ઉસમેં હૈં, અલબત્તા જબ કિસી ચીઝકા રિવાજ હી ન રહે, ઉસ પર અમલ કરનેવાલે બહોત કમ રેહ જાએં તો આસાનસે આસાન ચીઝ ભી મુશ્કિલ હો જાતી હૈ. ટોપી ઔર પાજામા પહેનના કિસ કદર આસાન હૈ લેકિન અગર કિસી ખિત્તએ મુલ્કમેં યે ચીઝેં છૂટ જાએં, સબ નંગે, તેહબંદ, યા ધોતીમેં રેહનેકે આદી હો જાએં તો ટોપી ઔર પાજામાકા બનાના એક મુસ્તકિલ મુહિમ હો જાએ. રોટી પકાના ઔર ખાના કિસ કદર આસાન ઔર ઝરૂરિયાતે ઝિંદગીમેં શામિલ હૈ, લેકિન કિસી જગહ ઉસકા મુતલક રિવાજ ન રહે, સબ ચાવલ ખાને લગેં વહાં દેખિયે કે રોટી પકાના ઔર ખાના કિસ કદર દુશ્વાર હો જાએગા.

યેહી હાલ દીની ઉમૂરકા સમઝના ચાહિયે, અવ્વલ તો ગૈર મુસ્લિમોંકી અકસરિયતસે મુસલમાનોંકે લિયે બહોતસી દુશ્વારિયાં હલાલ વ હરામકે મઆમલેમેં પૈદા હો જાના તબઈ અમ્ર થા, મગર મુસલમાન બાવજૂદ કમ હોનેકે ભી અગર મઝહબી હુદૂદ વ કુયૂદકે પાબંદ હોતે તબ ભી કવી ઉમ્મીદ થી કે બહોતસે મઆમલાતમેં કોઈ ઈશ્કાલ ન રેહતા, આખિર આજ ઈસી લામઝહબીકે દૌરમેં યૂરોપ જૈસે લામઝહબ મુલ્કસે બહોતસી દવાઓંકે લેબલમેં હિંદુઓંકી રિઆયતસે યે લિખ્ખા હુવા નઝર આતા હૈ કે ઈસ દવામેં કોઈ જાનવરકા જુઝ્વ શામિલ નહીં, યે ક્યૂં? ઈસ લિયે નહીં કે કારખાના

વાલોંકો હિંદુ મઝહબસે કોઈ હમદર્દી યા ખૂશ એઅતિકાદીકા તઅલ્લુક હૈ, બલ્કે સિર્ફ ઈસ લિયે કે વો જાનતે હૈં કે હિંદુ અવામ જાનવરકે અજઝાસે પરહેઝ કરતે હૈં.

મગર હમેં આજ તક કિસી લેબલ પર યે નઝર ન પડી કે ઈસ દવામેં શરાબ યા સ્પ્રેટ શામિલ નહીં હૈ, ક્યૂં કે મુસલમાનોંકી ગફલત વ બેપરવાઈને ઉનકે સામને ઐસા સુબૂત પેશ ન કિયા કે મુસલમાન કૌમ ઉસસે પરહેઝ કરતી હૈ.

ખુલાસા યે હૈ કે યે તંગી વ દુશ્વારી સબ હમારી ગફલત વ બેપરવાઈકા નતીજા હૈ, સબ મુસલમાન દીની ઉમૂરકે પાબંદ હો જાએં તો નમાઝ, રોઝા, હજ, ઝકાત, સબ આસાન હો જાએં ઔર ગુનાહોંસે બચના તબઈ અમ્ર હો જાએ, મગર કિસસે કહેં ઔર કૌન સુને.

અબ કહાં નશ્વો નુમા પાએ નહાલ માઅના
કિસ ઝમીં પર દિલે પુર જોશકી બદલી બરસે

બહરહાલ એક તરફ તો ગુનાહોંકે તૂફાન ઉમંડ રહે હૈં, આલમકી ફિઝા અહલે દીન વ દયાનતકે લિયે નાસાઝગાર હો રહી હૈ, દૂસરી તરફ ઉનહેં આમાલે બદકે નતાઈજ કહત વ ઝલાઝિલ, વબા ઔર કત્લો ગારત ઔર ઝિલ્લતકી સૂરતમેં મુસલમાનોં પર મુસલ્લત હૈં, ઈસ્લાહકી કોશિશ સદા બસહરા (બેકાર) ઔર રાઈગાં નઝર આતી હૈ, મહઝ ઈસ લિયે કે ફલાં કામ ગુનાહ હૈ કોઈ શખ્સ અપની અદના ખ્વાહિશકો છોડનેકે લિયે તૈયાર નહીં, ઈલ્લા માશા અલ્લાહ.

ઈસ લિયે બારહા યે ખયાલ આયા કે બહોતસે ઐસે ગુનાહ ભી હૈં જિનમેં હમ મહઝ ગફલત વ જહાલતસે મુબ્તલા હૈં, ન

ઉનસે કોઈ દુન્યવી મફાદ ઔર ખ્વાહિશ મુતઅલ્લિક હૈ, ન ઉનકે છોડનેમેં કોઈ અદના તકલીફ વ મશક્કત હૈ, ઉનમેં સિર્ફ ઉસકી ઝરૂરત હૈ કે મુસલમાનોંકો ઉસકે ગુનાહ હોનેકા ઈલ્મ હો જાએ ઔર ઉસકે છોડનેકા ઈરાદા કર લેં. ઈસ વક્ત ઐસે હી બેલઝ્ઝત ગુનાહોંકી એક ફેહરિસ્ત મઅ ઉનકે વબાલે અઝીમ ઔર વઈદે શદીદકે ઈસ રિસાલેમેં લિખ્ખી જાતી હૈ, તાકે મુસલમાન કમ અઝ કમ ઉન ગુનાહોંસે તો બચ જાએં, સબ ગુનાહોંસે નજાત ન હો તો કમ અઝ કમ તકલીલ (કમી) હો જાએ. ઔર યે ભી બઈદ નહીં કે ઉન ગુનાહોંકે છોડનેકી બરકતસે દૂસરે ગુનાહોંકે છોડનેકી ભી હિંમત ઔર તૌફીક હો જાવે, ક્યૂંકે હક સુબ્હાનહૂ વ તઆલાકા વાદા હૈ કે જો શખ્સ હમારે દીનકી પૈરવીકી કુછ ભી કોશિશ કરતા હૈ તો હમ ઉસકે લિયે બાકી દીનકે રાસ્તે આસાન કર દેતે હૈં, ઔર બાઝ સલફકા ઈરશાદ હૈ,

નેકીકી એક જઝા યે ભી હૈ કે ઉસકે બાદ દૂસરી નેકીકી તૌફીક હો જાતી હૈ.

વ બિયદિહિ ત્તૌફીકુ વલા હૌલ વલા કુવ્વત ઈલ્લા બિલ્લાહ.

મુકદ્દમા

ગુનાહોંકી પૂરી ફેહરિસ્ત પર નઝર ડાલી જાએ તો એક હૈસિયતસે હર ગુનાહ બેલઝ્ઝત હી હૈ, ક્યૂંકે જિસ આની ફાની લઝ્ઝતકે તહતમેં સખ્ત ઔર લમ્બા અઝાબ ઔર નાકાબિલે બરદાશ્ત તકાલીફ છુપી હુઈ હોં વો કિસી અકલમંદકે નઝદીક લઝ્ઝત નહીં કેહલા સકતીં, જિસ હલ્વેમેં ઝહરે કાતિલ મિલા હો ઉસકો કોઈ અકલમંદ લઝીઝ નહીં કેહ સકતા, જિસ ચોરી ઔર ડાકા પર ઉમર કૈદ યા સૂલીકા તખ્તા નતીજેમેં મિલતા હો ઉસકો કોઈ આકિબત અંદેશ લઝ્ઝત ઔર ખૂશીકી ચીઝ નહીં સમઝ સકતા.

લેકિન ઈન ચીઝોંકો બે લઝ્ઝત સમઝના તો અકલમંદ ઈન્સાનકા કામ હૈ, અંજાન બચ્ચા સાંપ યા આગકો ખૂબસૂરત સમઝકર હાથમેં લે સકતા હૈ ઔર ઉસકો મરગૂબ ચીઝ કેહ સકતા હૈ, ઈસી તરહ અંજામ વ અવાકિબસે ગફલત બરતનેવાલે ઈન્સાન મઝકૂરા જરાઈમકો લઝ્ઝતકી ચીઝ સમઝ લકતે હૈં, ઈસી તરહ કબર વ હશરકે અઝાબ વ સવાબસે ગાફિલ યા બેફિકે ઈન્સાન બહોતસે ગુનાહોંકો લઝીઝ કેહ સકતે હૈં, ઈસી લિયે ઈસ રિસાલેમેં ઉનકો નહીં લિખ્ખા ગયા, બલ્કે દો કિસમકે ગુનાહોંકી ફેહરિસ્ત ઈસમેં જમા કી ગઈ હૈ. એક તો વો જિનમેં કિસી બેહિસ, બદ મઝાકકો ભી કોઈ લઝ્ઝત નહીં, દૂસરે વો જિનમેં અગરચે હકીકતન કોઈ લઝ્ઝત નહીં હૈ મગર બાઝ લોગ અપની બદ અખ્લાકી ઔર બેહિસીકે સબબ ઉનમેં કુછ લઝ્ઝત વ હઝ મેહસૂસ કરતે હૈં, લેકિન અગર ઉનકો છોડ દેં તો દુનિયાકી કિસી અદનાસી ઝરૂરત વ ખ્વાહિશમેં કોઈ ફર્ક નહીં આતા, વો ગુનાહ યે હૈં, અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો ઉનસે બચનેકી તૌફીકે કામિલ અતા ફરમાએ, વલ્લાહુલ મુવફ્ફિકુ વલ્ મુઈન.

લાયાની (ફુઝૂલ વ બેફાઈદા કલામ યા કામ)

ઈન્સાન જિતને કામ યા કલામ કરતા હૈ બઝાહિર ઉસકી તીન કિસ્મેં હૈં.

(૧) મુફીદ, જિસમેં કોઈ ફાઈદા દીન યા દુનિયાકા હો.

(૨) મુઝિર, જિસમેં દીન યા દુનિયાકા કોઈ નુકસાન હો.

(૩) ન મુફીદ ન મુઝિર, જિસમેં ન કોઈ ફાઈદા હો ન નુકસાન.

ઈસી તીસરી કિસમકો હદીસમેં લા યાનીકે લફઝસે તાબીર ફરમાયા ગયા હૈ, લેકિન જબ ઝરા ગૌરસે કામ લિયા જાએ તો વાઝેહ હો જાતા હૈ કે યે તીસરી કિસમ ભી દર હકીકત દૂસરી કિસમ યાની મુઝિરમેં દાખિલ હૈ. ક્યૂંકે વો વક્ત જો ઐસે કામ યા કલામમેં સર્ફ કિયા ગયા અગર ઉસમેં એક દફા સુબ્હાનલ્લાહ કેહ લેતા તો મીઝાને અમલકા આધા પલ્લા ભર જાતા, કોઈ ઔર મુફીદ કામ કરતા તો ગુનાહોંકા કફ્ફારા ઔર નજાતે આખિરતકા ઝરીઆ યા કમ અઝ કમ દુનિયાકી ઝરૂરતોંસે બેફિક્રીકા સબબ બનતા. ઉસ વક્ત અઝીઝકો બેફાઈદા કામ યા કલામમેં ખર્ચ કરના ઐસા હૈ જૈસે કિસીકો ઈખ્તિયાર દિયા જાએ કે ચાહે એક ખઝાના જવાહિરાત ઔર સોને ચાંદીકા લે લે યા એક મિટ્ટીકા ઢેલા, વો ખઝાનાકે બજાએ મિટ્ટીકા ઢેલા ઉઠાનેકો ઈખ્તિયાર કરે, જિસકા ખસારા અઝીમ ઔર નુકસાન હોના ઝાહિર હૈ, ઈસી લિયે બાઝ રિવાયાતે હદીસમેં હૈ કે જો શખ્સ કિસી મજલિસમેં બૈઠે ઔર સારી મજલિસમેં અલ્લાહકા કોઈ ઝિક્ર ન કરે કિયામતકે રોઝ યે મજલિસ ઉસકે લિયે હસરત વ નદામત હોગી.

વો ઈલ્મે જહલ હૈ જો દિખાએ ન રાહે દોસ્ત
મજલિસ વો હૈ વબાલ જહાં યાદે હક ન હો
હર દમ અઝ ઉમ્રે ગિરામી હસ્ત ગંજ બે બદલ
મી રવદ ગંજે ચુનીં હર લેહઝા બેકાર આહ, આહ!

ઈસ લિયે લા યાની કામ ઔર કલામ ઔર બેફાઈદા મજલિસે અહબાબકો અહલે બસીરતને ગુનાહોંકી ફેહરિસ્તમેં દાખિલ કિયા હૈ. ઔર બાઝ રિવાયાતે હદીસસે ભી ઉસકી તાઈદ હોતી હૈ, હદીસમેં હૈ કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા "ઈન્સાનકા ઈસ્લામ દુરૂસ્ત વ સહીહ હોનેકી એક અલામત યે હૈ કે બેફાઈદા કામોંકો છોડ દે." (તિરમિઝી વ ઈબ્ને માજા)

ઔર એક હદીસમેં હૈ કે એક મરતબા હઝરત કઅબ (રદિ.) બિન ઉજરહ ચંદ રોઝ આં હઝરત (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર ન હો સકે તો આપને લોગોંસે ઉનકા હાલ પૂછા, બતલાયા ગયા કે વો બીમાર હૈં. આપ ઉનકી ઈયાદતકે લિયે તશરીફ લે ગયે, હાલત નાઝુક દેખી, ફરમાયા "અય કઅબ (રદિ.) તુમહારે લિયે મઝદા (ખૂશખબરી) હૈ. ઉનકી વાલિદા બોલ ઉઠીં અય કઅબ (રદિ.) તુમહેં જન્નત મુબારક હો, યે કલિમા સુનકર આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, ખુદાકે મઆમલામેં કસમ ખાકર દખલ દેનેવાલી યે કૌન હૈ? કઅબને અર્ઝ કિયા કે મેરી વાલિદા હૈં, આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા તુમહેં ક્યા ખબર કે શાયદ કઅબ (રદિ.) ને કભી લા યાની કલામ કિયા હો યા ઝરૂરતસે ઝાઈદ માલકો અલ્લાહકે રાસ્તેમેં ખર્ચ કરનેમેં કોતાહી કી હો, ઐસી હાલતમેં કિસીકો ક્યા હક હૈ કે જન્નતકા હુકમ કર દે.

મતલબ બઝાહિર યે હૈ કે લાયાની કલામકા હિસાબ હોગા ઔર જિસ ચીઝ પર હિસાબ ઔર મુઆખઝા હો ઉસસે ખુલાસી યકીની નહીં. (અહયાઅ)

કિસી મુસલમાનકે સાથ મઝાક કરના

યે કબીરા ગુનાહ હૈ ઔર કરનેવાલેકા કોઈ દુન્યવી, મઆશી ફાઈદા ભી ઉસમેં નહીં, મગર આમ મુસલમાન ગફલત વ બેપરવાઈસે ઈસમેં મુબ્તલા હૈં, કુરઆને કરીમમેં હુકમ હૈ,

તર્જુમા :- કોઈ જમાઅત કિસીકે સાથ તમસ્ખુર (ઠઠ્ઠા) ન કરે શાયદ વો અલ્લાહકે નઝદીક ઉનસે બેહતર હોં. ઔર ન ઔરતેં દૂસરી ઔરતોંકે સાથ તમસ્ખુર (ઠઠ્ઠા) કરેં શાયદ કે વો અલ્લાહકે નઝદીક ઉનસે બેહતર હોં.

ઈસ્તિહઝાકે માઅના યે હૈં કે કિસીકી તૌહીન વ તહકીર ઔર ઉસકે ઐબકા ઈઝહાર ઈસ તરહ કિયા જાએ જિસસે લોગ હંસેં, ઉસમેં બહોતસી સૂરતેં દાખિલ હૈં. મસલન

(૧) કિસીકે ચલને ફિરને, ઉઠને બૈઠને, હંસને બોલને વગૈરહકી નકલ ઉતારની યા કદ્દો વ કામત (જસામત) ઔર શકલો સૂરતકી નકલ ઉતારના.

(૨) ઉસકે કૌલ વ ફેઅલ પર હંસના.

(૩) આંખ યા હાથ પૈરકે ઈશારેસે ઉસકે ઐબકા ઈઝહાર કરના.

યે વો ગુનાહ બેલઝ્ઝત હૈં જો આજકલ મુસલમાનોંમેં વબાકી તરહ ફૈલે હુએ હૈં, અવામસે લેકર ખવાસ તક ઉનમેં મુબ્તલા હો જાતે હૈં, હાલાંકે કુરઆને કરીમકી મઝકૂરા બાલા આયતમેં ઉનકા હરામ હોના સાફ મઝકૂર હૈ, ઔર દૂસરી જગહ ઈરશાદ હૈ.

વૈલુલ લિ કુલ્લિ હુમઝતિલ્ લુમઝહ. "યાની ખરાબી હૈ હર તાઅના દેને ઐબ ચુનનેકી."

ઔર આયતે કરીમા યા વૈલતના માલિ હાઝલ્ કિતાબિ લા યુગાદિરૂ સગીરતવ્વ લા કબીરતન્ ઈલ્લા અહ્સાહા કી તફસીરમેં હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે સગીરાસે મુરાદ કિસી મુસલમાન પર મઝાકસે તબસ્સુમ કરના ઔર કબીરાસે ઉસ પર કેહકહા લગાના હૈ,

ઔર હઝરતં આઈશા (રદિ.) ફરમાતી હૈં કે એક મરતબા મૈંને કિસી ઈન્સાનકી નકલ ઉતારી તો નબીએ કરીમ (સ.અ.વ.) ને (મના ફરમાયા) ઔર ઈરશાદ ફરમાયા કે મુઝે તો કોઈ બડીસે બડી દૌલત ભી કિસીકી નકલ ઉતારને પર મિલે તો મૈં કભી ન ઉતારૂં. (અબૂ દાઉદ, તિરમિઝી)

ઉસમેં ઈશારા ઉસકી તરફ ભી હો સકતા હૈ કે યે ગુનાહ ઐસા બેલઝ્ઝત ઔર બેફાઈદા હૈ કે ઉસમેં કોઈ ફઈદા ભી નહીં. ઔર બિલ ફર્ઝ કોઈ ફાઈદા હોતા ભી જબ ભી ઉસકે પાસ ન જાના હી થા.

ઔર હઝરત હસન (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો લોગ દૂસરે લોગોંકા ઈસ્તિહઝાઅ કરતે હૈં (મઝાક ઉડાતે હૈં) આખિરતમેં ઉનકે લિયે જન્નતકા એક દરવાઝા ખોલા જાએગા ઔર ઉસકી તરફ બુલાયા જાએગા. જબ વો સરકતા સિસકતા હુવા વહાં પહોંચેગા તો બંદ કર દિયા જાએગા, ફિર દૂસરા દરવાઝા ખોલા જાએગા ઔર ઉસકી તરફ બુલાયા જાએગા, જબ વહાં પહોંચેગા બંદ કર દિયા જાએગા. ઈસી તરહ બરાબર જન્નતકે દરવાઝે ખોલે ઔર બંદ કિયે જાતે રહેંગે યહાં તકકે વો માયૂસ હો જાએગા, ઔર બુલાને પર જન્નતકે દરવાઝેકી તરફ ન જાએગા. (બૈહકી મુરસલન તરગીબુલ મુન્ઝિરી)

એક શખ્સકી રીહ (હવા) આવાઝકે સાથ નિકલ ગઈ, લોગ હંસને લગે તો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઉસ પર ખુત્બામેં ડાંટ ઔર તંબીહ ફરમાઈ ઔર ફરમાયા જો કામ તુમ સબ ખૂદ ભી કરતે હો ઉસસે ક્યૂં હંસતે હો.

ઔર હઝરત મઆઝ બિન જબલ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો કિસી શખ્સકો ઉસકે ગુનાહોં પર આર દિલાએ, વો ઉસ વક્ત તક નહીં મરેગા જબ તક ખૂદ ઉસ ગુનાહમેં મુબ્તલા ન હો જાએ, અહમદ બિન મુનીઅ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે ઈસ જગહ ગુનાહસે વો ગુનાહ મુરાદ હૈં જિનસે તૌબા કર લી ગઈ હો. (તિરમિઝી)

તંબીહ :- બાઝ લોગ નાવાકફિયત યા ગફલતસે ઈસ્તિહઝાઅ વ તમસ્ખુરકો મઝાહ (ખૂશ તબઈ) મેં દાખિલ સમઝકર ઉસમેં મુબ્તલા હો જાતે હૈં, હાલાંકે દોનોંમેં બડા ફર્ક હૈ, મઝાહ જાઈઝ જો આં હઝરત (સ.અ.વ.) સે સાબિત હૈ ઉસકી શર્ત યે હૈ કે ઉસમેં કોઈ બાત ખિલાફે વાકિઆ ઝબાનસે ન નિકલે, ઔર કિસીકી દિલ આઝારી ન હો ઔર વો ભી મશગલા ઔર આદત ન બને કભી કભી ઈત્તિફાકન હો જાએ. (અહયાઉલ ઉલૂમ)

ઈસ્તિહઝાઅ વ તમસ્ખુર જિસમેં મુખાતબકી દિલ આઝારી યકીની હૈ વો સબકે નઝદીક હરામ હૈ. (ઝવાજિર સ. ૧૮, જિ. ૨)

ઉસકા મઝાહ જાઈઝમેં દાખિલ સમઝના ગુનાહ ભી હૈ ઔર જહાલત ભી.

ઐબ જોઈ, નુકતા ચીની ઔર તફઝીહ

કુરઆને હકીમકા ઈરશાદ હૈ વલા તજસ્સસૂ યાની કિસીકે

પોશીદા ઉયૂબકી તલાશ ન કરો.

ઔર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને મિમ્બર પર એક ખુત્બામેં ઈરશાદ ફરમાયા કે વો લોગ જો ઝબાનસે મુસલમાન હો ગયે, મગર ઉનકે દિલોં તક ઈમાન નહીં પહોંચા, (વો સુન લેં) કે મુસલમાનોંકો ઈઝા ન પહોંચાઓ, ઉનકે પોશીદા ઉયૂબકે પીછે ન પડો, ઉનકે ગુઝિશ્તા ગુનાહ પર આર ન દિલાઓ, ક્યૂંકે જો શખ્સ કિસી મુસલમાન ભાઈકે ઐબ ઢૂંઢતા હૈ અલ્લાહ તઆલા ઉસકે ઉયૂબ ઢૂંઢને લગતે હૈં, ઔર જિસકે ઉયૂબ અલ્લાહ તઆલા ઢૂંઢેં, કરીબ હૈ કે ઉસકો રૂસ્વા કર દેંગે, અગરચે વો અપને (બંદ) મકાનમેં (છુપા હુવા) હો.

(તિરમિઝી અઝ જમઉલ ફવાઈદ સ. ૧૬૧, જિ. ૨)

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) ને એક મરતબા બૈતુલ્લાહ પર નઝર ડાલી ઔર ફરમાયા અય બૈતુલ્લાહ? તેરી શાન કિતની બુલંદ ઔર તેરી ઈઝ્ઝત કિતની બડી હૈ, ઔર મોમિનકી ઈઝ્ઝત વ હુરમત અલ્લાહકે નઝદીક તુઝસે ઝિયાદા બડી હૈ.

(તિરમિઝી જમઉલ ફવાઈદ)

ઔર હદીસમેં હૈ કે મુસલમાન મુસલમાનકા ભાઈ હૈ, ન ઉસ પર ઝુલ્મ કરે, ન ઐબ લગાએ. ઔર જો શખ્સ કિસી અપને ભાઈકે કામમેં લગે અલ્લાહ તઆલા ઉસકે કામમેં લગ જાતે હૈં ઔર જો શખ્સ કિસી મુસલમાનકો મુસીબત વ તકલીફસે નિકાલે અલ્લાહ ઉસકો કિયામતકી મુસીબતોંસે નિકાલ દેંગે. ઔર જો શખ્સ કિસી મુસલમાનકે ઉયૂબકો છુપાએ અલ્લાહ તઆલા કિયામતકે રોઝ ઉસકે ઉયૂબકો છુપા દેંગે.

(તિરમિઝી)

આજકલ યે કબીરા ગુનાહ ભી વબાકી તરહ આમ હો ગયા

હૈ, અવામ વ ખવાસ સબ ઉસમેં મુબ્તલા હો ગયે, લોગોંકે પોશીદા ઉયૂબકી તલાશ ઔર કોઈ બાત મિલ જાએ તો ઉસકા ચર્ચા કરના, રૂસ્વા કરના આદતમેં દાખિલ હો ગયા, કિસીકો ધ્યાન ભી નહીં હોતા કે ઉસમેં હમને કોઈ ગુનાહ કિયા, ઔર યે બેલઝ્ઝત ગુનાહ હૈ કે ઉસમેં કિસીકા કોઈ દુન્યવી ફાઈદા નહીં ઔર ઉમર ભર ન કરે તો કોઈ નુકસાન નહીં, મગર બેહિસી ઔર બદ અખ્લાકીસે લોગ ઉસીમેં ઝાઈકા ઔર લઝ્ઝત મેહસૂસ કરતે હૈં, અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો ઉસસે બચાએ. (આમીન)

છુપકર કિસીકી બાતેં સુનના

હદીસમેં હૈ કે જો શખ્સ કિસીસે અપની બાત છુપાના ચાહે ઔર યે કિસી હીલા બહાનાસે ઉસકો સુને, તો કિયામતકે રોઝ ઉસકે કાનોંમેં ગરમ સીસા પિઘલાકર ડાલા જાવેગા, યે ભી ગુનાહે કબીરા ઔર બેલઝ્ઝત વ બેફાઈદા હૈ, મગર ઉમૂમન લોગ ઉસમેં મુબ્તલા હૈં, અલ્લાહ તઆલા નજાત અતા ફરમાએં.

બગૈર ઈજાઝત કિસીકે મકાનમેં ઝાંકના યા દાખિલ હોના

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે જો શખ્સ બગૈર ઈજાઝત કિસીકે ઘરમેં ઝાંકે તો ઉસકે લિયે હલાલ હૈ કે ઉસકી આંખ ફોડ દે. (બુખારી વ મુસ્લિમ)

નીઝ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા. જિસ શખ્સને ઈજાઝતસે પેહલે કિસીકે મકાનકા પરદા ખોલા ઔર મકાનકે અંદર

નઝર ડાલી, તો ઉસને ઐસે કામકા ઈરતિકાબ કિયા જો ઉસકે લિયે હલાલ નહીં થા. (તિરમિઝી)

ઈસ હુકમકો આમ લોગ જહાલતસે ઝનાના મકાનકે સાથ મખ્સૂસ સમઝતે હૈં, મરદાના મકાનમેં દાખિલ હોને યા ઝાંકનેકો ઉસમેં દાખિલ નહીં સમઝતે, ઔર બિલા વજહ ઈસ કબીરા ગુનાહમેં મુબ્તલા હોતે હૈં.

અલબત્તા ઐસા મરદાના મકાન જો આને જાનેકે લિયે ખુલા રેહતા હૈ, જૈસે બાઝારકી દુકાનેં યા કારખાને વગૈરહ યા કિસી ખાસ વક્તમેં ખોલા જાતા હૈ તો ઉસમેં ઉસ વક્ત ઈજાઝત લેનકી ઝરૂરત નહીં, દૂસરે વક્ત જાએ તો ઉસમેં ભી ઈજાઝત લેના ઝરૂરી હૈ.

નસબકી વજહસે કિસીકો તાના દેના

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે યે નસબ (ઔર રિશ્તે જો દુનિયામેં મારૂફ હૈં) કિસીકે લિયે ગાલી નહીં, ઔર તુમ સબ ઔલાદે આદમ એક દૂસરેકે કરીબ હો, કિસીકો કિસી પર કોઈ ફઝીલત નહીં, બજુઝ ફઝીલતે દીન ઔર આમાલે સાલિહાકે.

(રવાહુ અહમદ વ બૈહકી)

એક ઔર હદીસમેં ઈરશાદ ફરમાયા કે દો ચીઝેં ઐસી હૈં જિનકા ઈરાદા કરના ભી કુફ્ર (કે કરીબ) હૈ. એક લોગોંકે નસબ પર તાના મારના, દૂસરે મય્યિત પર નૌહા કરના, યાની ચિલ્લા ચિલ્લાકર રોના.

(રવાહુ મુસ્લિમ અન અબી હુરૈરહ, ઝવાજિર સ. ૫૨, જિ. ૨)

ઔર કુરઆને મુબીનમેં ઈરશાદ હૈ. જો લોગ મુસલમાન મરદોં ઔર ઔરતોંકો ઐસી ચીઝોં પર આર દિલાતે ઔર ઈઝા દેતે હૈં જો ઉનહોંને અપને ઈખ્તિયારસે નહીં કીં તો ઉનહોંને બોહતાન ઉઠાયા

ઔર ખુલે ગુનાહકા ઈરતિકાબ કિયા. (સૂરએ અહઝાબ : ૩૩)

જો લોગ કિસી શખ્સકો મહઝ ઉસકે નસબકી વજહસે તાના દેં કે ફલાં કૌમકા આદમી હૈ, યા ફલાં શખ્સકા બેટા હૈ, વો ભી ઈસ વઈદમેં દાખિલ હૈ. (ઝવાજિર સ. ૫૨, જિ. ૨)

યે ગુનાહ ભી ગુનાહે કબીરા હૈ, ઔર બેલઝ્ઝત વ બેફાઈદા હૈ કે દુનિયાકા કોઈ કામ ઔર ફાઈદા ઉસ પર મૌકૂફ નહીં, મગર આમ લોગ ઉસસે ગફલતમેં હૈં, બહોતસી કૌમોં ઔર પેશાવાલોંકો ઝલીલ સમઝતે હૈં ઔર ઉન પર તાના દેતે હૈં યા ઐસે અલ્ફાઝસે ખિતાબ કરતે હૈં જિસસે ઉસકે નસબકી હકારત ઝાહિર હો, જૈસે કિસીકો નાઈ, કિસીકો કસાઈ યા જુલાહા કેહતા હૈ. અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો ઉસસે નજાત અતા ફરમાએં. આમીન

અપને અસલ નસબકો છોડકર દૂસરા નસબ ઝાહિર કરના

જૈસે કોઈ શખ્સ શેખ સિદ્દીકી નહીં મગર અપને આપકો સિદ્દીકી લિખ્ખે, યા સૈયદ નહીં ઔર અપને આપકો સૈયદ ઝાહિર કરે, યા કુરૈશી નહીં હૈ ઔર અપને આપકો કુરૈશી કહે, યા નિસ્બતન અન્સારી નહીં હૈ અપને આપકો અન્સારી કહે.

રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા હૈ કે જો શખ્સ અપને બાપકા નસબ છોડકર કિસી દૂસરેકી તરફ અપની નિસ્બત કરે તો જન્નત ઉસ પર હરામ હૈ. (બુખારી, મુસ્લિમ, અબૂ દાઊદ)

યે કબીરા ગુનાહ ભી દર હકીકત બેલઝ્ઝત વ બેફાઈદા હૈ, ઔર ઈસ તરહ નસબ બદલનેકો ઈઝ્ઝતકા ઝરીઆ સમઝના સરાસર ગલતી હૈ, ઈન ચીઝોંસે દુનિયામેં ભી ઈઝ્ઝત નહીં મિલતી.

ગાલી ગલોચ ઔર ફહશ કલામી

ગાલી ઔર ફહશ કલામીસે મુરાદ યે હૈ કે ઐસે કલામ જિનસે આદમી શરમાતા હો ઉનકો સરીહ ઔર ખુલે અલ્ફાઝસે ઝાહિર કરના, ફિર અગર વો વાકિઆકે મુતાબિક ઔર સહીહ હો તો એક ગુનાહ ગાલી દેનેકા હૈ. ઔર વાકિઆકે ખિલાફ હો તો દૂસરા ગુનાહ બોહતાનકા ભી હૈ, જૈસે કિસી શખ્સ યા ઉસકી માં બહેનકી તરફ કિસી હરામ કામકી નિસ્બત કરના.

હદીસમેં હૈ કે મુસલમાનકો ગાલી દેના ફિસ્ક ઔર ઉસસે મુકાબલા કરના કુફ્ર હૈ.

(બુખારી વ મુસ્લિમ અઝ તરગીબ સ. ૨૮૫, જિ. ૩)

ઔર હઝરત જાબિર બિન સલીમ (રદિ.) જબ મુસલમાન હુએ તો આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ઉનસે ચંદ અહદ લિયે.

એક યે કે કિસીકો ગાલી ન દો, જાબિર (રદિ.) કેહતે હૈં કે અલ્હમ્દુલિલ્લાહ મૈંને ઈસ અહદકો પૂરા કિયા. ઉસકે બાદ ન શરીફ યા ગુલામકો ગાલી દી, ઔર ન કિસી ઊંટ બકરી જાનવરકો.

દૂસરા યે કે કિસી નેકીકો મામૂલી ઔર હકીર સમઝકર ન છોડ દો.

તીસરે યે કે જબ કિસી મુસલમાન ભાઈસે મિલો તો ખંદા પેશાની (હંસમુખ) ઔર અખ્લાકસે મિલો,

ચોથે યે કે અપને તેહબંદ યા પાજામાકો આધી પિંડલી તક રખ્ખો. ઔર યે ભી ન કરો તો ટખ્નોંસે ઉપર તક રખ્ખો, ટખ્નોંસે નીચે કરનેસે સખ્તીસે બચો, ક્યૂંકે વો તકબ્બુરકી અલામત હૈ.

પાંચવેં યે કે અગર કોઈ શખ્સ તુમ પર ઐસા ઐબ લગાએ

જિસકો વો તુમહારે અંદર જાનતા હૈ તો તુમ (ઉસકે બદલેમેં) ઉસકા વો ઐબ ઝાહિર ન કરો જો તુમહેં ઉસકે અંદર માલૂમ હૈ."

(અબૂ દાઉદ, તિરમિઝી)

ઔર એક તવીલ હદીસમેં અફીફ (પાકદામન) ઔરતકી તરફ ફેઅલે હરામકી નિસ્બત કરનેકો અકબરે કબાઈર ગુનાહોંમેં શુમાર કિયા હૈ.

ગાલિયોંમેં ઉમૂમન માં બહેન ઔર બેટીકી તરફ ફેઅલે હરામકી નિસ્બત કી જાતી હૈ, યે ઐસી વઈદમેં દાખિલ હૈ.

ઔર હદીસમેં હૈ કે જો શખ્સ કિસી શખ્સકો ઐબ લગાનેકે લિયે ઐસી બાત કહે જો ઉસમેં નહીં, તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકો જહન્નમકી આગમેં ઉસ વક્ત તક રોકે રખ્ખેંગે જબ તક વો અપને કહેકી સઝા ન ભુગત લે. (તબરાની, તરગીબ સ. ૨૮૯, જિ. ૩)

ગાલી ગલોચમેં ઉમૂમન ઐસે હી અફઆલ મન્સૂબ કિયે જાતે હૈં જો ઉસમેં નહીં.

નીઝ હદીસમેં હૈ કે જો શખ્સ અપને ગુલામ પર ઝિનાકા ઈલ્ઝામ લગાએ (તો અગરચે દુનિયામેં ઉસ પર હદ્દે શરઈ જારી નહીં હોગી) મગર કિયામતમેં ઉસ પર હદ્દે કઝફ જારી કી જાવેગી.

(બુખારી, મુસ્લિમ, તરગીબ)

ઔર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન અમ્ર બિન આસ (રદિ.) એક રોઝ અપની ફૂફીસે મિલને ગયે, ઉનહોંને ઉનકે લિયે ખાના મંગવાયા, બાંદીને લાનેમેં દેર કી તો ઉનકી ઝબાનસે નિકલા. ઝાનિયા જલ્દી ક્યૂં નહીં લાતી. અમ્ર બિન આસ (રદિ.) ને ફરમાયા તુમને બહોત બડી બાત કહી, ક્યા તુમહેં ઉસકે ઝિનાકી ખબર હૈ? ઉનહોંને કહા બખુદા મુઝે કોઈ ખબર નહીં (મહઝ ગુસ્સામેં યે લફ્ઝ

કેહ દિયા) આપને ફરમાયા કે મૈંને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે સુના હૈ કે જો મર્દ યા ઔરત અપની બાંદી (કનીઝ) કો ઝાનિયા કેહકર પુકારે હાલાંકે વો ઉસકે ઝિના પર મુતલ્લેઅ નહીં તો કિયામતકે રોઝ યે કનીઝ ઉસકો કોડે લગાએગી. (તરગીબ સ. ૨૮૯, જિ. ૩)

ઔર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ફહશ કલામી (ગાલી) સે બચો, કે અલ્લાહ તઆલા ફહશ ઔર ફહશગોઈકો પસંદ નહીં કરતા.

ફહશ બકનેસે મુરાદ ઐસી ચીઝોંકા ઈઝહાર હૈ જિનકે ઈઝહારસે આદમી શરમાતા હૈ, અગરચે વો વાકિઆકે મુતાબિક હો.

ઔર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઉન મુશરિકીને કુફ્ફારકો ગાલી દેનેસે ભી મના ફરમાયા જો ગઝવએ બદરમેં મારે ગયે થે ઔર ફરમાયા કે ઉનકો ગાલી દેનેસે ઉન તક તો કુછ અસર નહીં પહોંચતા ઝિંદોંકો ઉસસે તકલીફ પહોંચતી હૈ.

ઉપરવાલી હદીસોંસે સાબિત હુવા કે ગાલી દેના ઔર ફહશ કલામ કરના કિસી કાફિર યા જાનવરકે હકમેં ભી હરામ હૈ, મુસલમાનકો ગાલી દેના તો કિસ કદર ગુનાહ હોગા, ફિર ગાલી દેનેમેં અગર કિસી ઐસે ફેઅલકા ઈઝહાર હૈ જો વાકેઅમેં જાઈઝ હૈ, મગર ઉસકે ઈઝહારસે આદમી શરમાતા હૈ, જૈસે જિમાઅ (સોહબત) ઔર ઉસકે મુતઅલ્લિકાત, તો યે એક ગુનાહ ગાલી દેનેકા હૈ, ઔર અગર ખિલાફે વાકિઆ કિસી ફેઅલે હરામકી નિસ્બત કિસી શખ્સ યા ઉસકી માં બહેન યા જાનવરકી તરફ કી ગઈ તો યે દૂસરા ગુનાહે કબીરા બોહતાનકા ભી હો જાએગા.

અફસોસ હૈ કે ઈસ બલામેં બહોતસે મુસલમાન મુબ્તલા હૈં, ખુસૂસન ગાંવવાલે ઔર જાનવર પાલનેવાલે ઉનકી ઝબાનસે તો

કોઈ બાત બગૈર ગાલીકે નિકલતી હી નહીં, ઉનહેં ખબર ભી નહીં હોતી કે હમને ગાલી દી હૈ, કદમ કદમ ઔર લેહઝા લેહઝામેં યે કબીરા ગુનાહોંકી ગઠડીયાં ઉનકે સર પર આ જાતી હૈં ઔર ઉસ ગાફિલકો કોઈ પરવાહ નહીં.

અબ ઝરા સોચિયે કે ઉસ ગુનાહમેં કૌનસી લઝ્ઝત યા દુનિયાકા ફાઈદા હૈ ઉસકો છોડ દેં તો કિસ કામમેં ફર્ક પડે, મગર અફસોસ હૈ કે ખુદા તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલકી નાફરમાની ઔર નારાઝીકી પરવાહ હી નહીં.

કિસી ઈન્સાન યા જાનવર પર લાનત કરના

લાનતકે માઅના હૈં કિસીકો અલ્લાહ તઆલાકી રહમતસે દૂર યા ગઝબ વ કહરમેં મુબ્તલા યા દોઝખી કેહના, કે અલ્લાહ તઆલા અપની રહમતસે દૂર કરે યા ઉસ પર ગઝબે ઈલાહી નાઝિલ હો યા દોઝખમેં જાએ.

લાનતકે તીન દરજે હૈં.

એક જિન આમાલ વ ખસાઈલ પર કુરઆન વ હદીસમેં લાનત વારિદ હુઈ હૈ ઉન ઔસાફે આમકે સાથ લાનત કરના. જૈસે લઅનતુલ્લાહિ અલલ કાફિરીન, યા લઅનતુલ્લાહિ અલઝ્ ઝાલિમીન, યે સૂરત સબકે નઝદીક જાઈઝ હૈ.

દૂસરે કિસી મખ્સૂસ ગુમરાહ ફિરકા પર ઉસકી ગુમરાહીકી સિફતકે સાથ લાનત કરના, મસલન યે કેહના કે યહૂદ વ નસારા પર લાનત, યા રવાફિઝ વ ખવારિજ પર લાનત, યા સૂદખોરોં, શરાબિયોં પર લાનત વગૈરહ, જિસમેં કિસી શખ્સ યા જમાઅતકી તઅયીન ખાસ નહીં હૈ, યે સૂરત ભી સબકે નઝદીક જાઈઝ હૈ.

તીસરી સૂરત યે હૈ કે કિસી શખ્સ ખાસ ઝૈદ વ ઉમર યા કિસી જમાઅતે ખાસ મસલન ફલાં શહેરકે રેહનેવાલે યા ફલાં કબીલેકે લોગ યા ફલાં પેશાવાલે યા ફલાં કૌમ પર લાનત યે સખ્ત ખતરનાક મઆમલા હૈ, ઉસમેં બડી એહતિયાત ઝરૂરી હૈ. ક્યૂંકે જિન આમાલકી વજહસે કોઈ શખ્સ લાનતકા મુસ્તહિક હોતા હૈ અવ્વલ તો ઉસકી તેહકીકે કામિલ અકસર યકીની નહીં હોતી, કે ફલાં શખ્સ યા કૌમને વો આમાલ કિયે હૈં, અકસર ઉસમેં બદ ગુમાની યા ગલત ખબરોંકો દખલ હોતા હૈ, ઔર બગૈર તેહકીક મહઝ ગુમાન પર લાનત કરના હરામ હૈ, દૂસરે ઉન આમાલ પર ભી લાનતકા મુસ્તહિક ઉસ વક્ત હૈ જબ યે માલૂમ હો જાએ કે ઉસને તૌબા નહીં કર લી, ઔર આઈન્દા મરનેકે વક્ત તક તૌબા કરેગા ભી નહીં, ઔર ઝાહિર હૈ કે કિસી શખ્સે ખાસ યા કૌમે ખાસકે મુતઅલ્લિક યે ઈલ્મે યકીની કે ઉસને તૌબા નહીં કી, ઔર આઈન્દા ભી ન કરેંગે બજુઝ વહીકે હાસિલ નહીં હો સકતા, ઈસ લિયે યે હક સિર્ફ નબી ઔર રસૂલકો હાસિલ હો સકતા હૈ કે કિસી ખાસ યા કૌમે ખાસકે મુતઅલ્લિક બઝરીઆ વહી યે માલૂમ કરકે કે ફલાં ગુનાહે અઝીમમેં મુબ્તલા હુએ ઔર તૌબા નહીં કી, ઔર આઈન્દા ભી ન કરેંગે, ઉન પર લાનત કરેં, દૂસરે કિસી શખ્સકો ઉસકા હક હાસિલ નહીં, ઈસી લિયે અકસર ઉલમાને યઝીદ પર લાનતકો જાઈઝ કરાર નહીં દિયા. (અહયાઉલ ઉલૂમ : ૧૦૬)

અલગર્ઝ મન્સૂસ ફીલ કુરઆન વ હદીસકે અલાવા કિસી શખ્સે ખાસ યા કૌમે ખાસ પર લાનત કરના હરામ હૈ.

ઔર હદીસમેં હૈ કે જિસ શખ્સ પર લાનત કી જાતી હૈ અગર વો મુસ્તહિક લાનતકા નહીં હોતા તો યે લાનત ઉસ કેહનેવાલે પર લૌટતી હૈ. (અબૂ દાઉદ)

ઔર હદીસમેં હૈ કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલાકે કહર વ ગઝબ યા જહન્નમકી લાનત યા બદ દુઆ કિસી પર ન કરો. (અબૂ દાઉદ, તિરમિઝી)

ઔર એક હદીસમેં હૈ કે મોમિન પર લાનત કરના ઐસા ગુનાહ હૈ જૈસે ઉસકો કતલ કર દિયા. (બુખારી વ મુસ્લિમ)

ઔર લાનત કરના જૈસે મુસલમાન પર જાઈઝ નહીં, કિસી કાફિર મુઅય્યન પર ભી જાઈઝ નહીં, બલ્કે જાનવર પર ભી નહીં.

હદીસમેં હૈ કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) એક શખ્સકે સાથ સફરમેં થે, ઉસને અપને ઊંટકો લાનતકે અલ્ફાઝ કહે, આપને ફરમાયા કે જિસ ઊંટ પર તુમ લાનત કરતે હો ઉસ પર હમારે સાથ ન ચલો.

તંબીહ :- ઈસ બેલઝ્ઝત વ બેફાઈદા ગુનાહમેં ભી હઝારોં મુસલમાન બિલખુસૂસ ઔરતેં મુબ્તલા હૈં, ઉનકી ઝબાન પર ખુદાકી માર, ફિટકાર, મરદૂદ, આગ લગે, ગઝબ આવે વગૈરહકે અલ્ફાઝ ઐસે ચઢે હુએ હૈં કે બાત બાત પર ઈનહીં અલ્ફાઝકી મશ્ક હોતી હૈ, હાલાંકે યે અલ્ફાઝ લાનતકે અલ્ફાઝ હૈં, ઉનકા ઈસ્તેમાલ હરામ, ઔર કેહનેવાલેકે લિયે દીન વ દુનિયાકી બરબાદીકા સબબ હૈ, અલ્લાહ તઆલા સબ મુસલમાનોંકો ઈસસે બચાએ, આમીન.

ચુગલખોરી વ નમ્મામી

કિસીકા ઐબ યા ઐસા કૌલ વ ફેઅલ જિસકો વો છુપાના ચાહતા હૈ દૂસરોં પર ઝાહિર કરના ચુગલી હૈ, ચુગલી ખાના કબીરા ગુનાહ હૈ. ફિર અગર વો ઐબ વાકઈ ઔર બાત સહીહ હૈ, તો સિર્ફ ચુગલી ખાનેકા ગુનાહ હોગા. ઔર અગર વાકિઆકે ખિલાફ હૈ યા અપની તરફસે ઉસમેં કુછ કમી ઝિયાદતી કી, યા બુરે ઉનવાન, બુરી

તર્ઝસે નકલ કિયા તો ઈફતિરાઅ વ બોહતાન ભી હૈ જો મુસ્તકિલ કબીરા ગુનાહ હૈ. ઔર જિસકી તરફસે ચુગલી કી ગઈ અગર ઉસકે કિસી ઐબકા ઈઝહાર હૈ તો ગીબત ભી હૈ જો તીસરા ગુનાહે કબીરા હૈ, એક હી બાતમેં તીન કબીરા ગુનાહોંકા મુરતકિબ હો જાતા હૈ.

હઝરત ઉમર બિન અબ્દુલ અઝીઝ (રહ.) કે પાસ એક સાહબ આએ ઔર કિસી શખ્સકી તરફસે કોઈ બાત નકલ કી, આપને ફરમાયા કે દેખો યા તો હમ ઉસ બાતકી તેહકીક કરેં ઔર તુમ ઝૂઠે સાબિત હો તો ઈસ આયતમેં દાખિલ હો **ઈન્ જાઅકુમ્ ફાસિકુમ્ બિનબઈન્ ફતબય્યનૂ** ઔર અગર તુમ સચ્ચે હો તો ઈસ આયતમેં દાખિલ હો (યાની ગીબત કરનેવાલા ઔર ચુગલી ખાનેવાલા) ઔર અગર ચાહો તો હમ મઆફ કર દેં ઔર બાતકો યહીં ખતમ કર દેં.

ઉસ શખ્સને અર્ઝ કિયા, "અય અમીરૂલ મુઅમિનીન મૈં મઆફી ચાહતા હૂં, આઈન્દા કભી ઐસા કામ ન કરૂંગા."

કુરઆને કરીમકી બહોતસી આયાતમેં ચુગલી ખાનેકી મઝમ્મત વ હુરમત મઝકૂર હૈ.

હદીસમેં હૈ કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મૈં તુમહેં બતલાતા હૂં તુમમેં બદતરીન ઈન્સાન કૌન લોગ હૈં. ફરમાયા કે વો લોગ જો ચુગલી લેકર ઈધરસે ઉધર જાતે હૈં, જો દોસ્તોંમેં બાહમ ફસાદ ડલવાતે હૈં ઔર જો બેકુસૂર લોગોંકે ઐબ ઢૂંઢતે હૈં.

(અહમદ અન અબી માલિક અલ અશઅરી)

હદીસમેં હૈ કે ચુગલખોર જન્નતમેં નહીં જાએગા.

(બુખારી વ મુસ્લિમ)

અહયાઉલ ઉલૂમમેં હૈ કે જો શખ્સ તુમહારે પાસ ચુગલીકી બાત લાએ, તો તુમ પર લાઝિમ હૈ કે છ બાતોંકા એહતિરામ કરો,

અવ્વલ યે કે ઉસકી તસ્દીક ન કરો ક્યૂંકે વો નમ્મામ હૈ, ઉસકી શહાદત મકબૂલ નહીં.

દૂસરે યે કે ઉસકો ઈસ ફેઅલસે રોકો, નસીહત કરો.

તીસરે યે કે ઉસકે ફેઅલકો બુરા ઔર મબગૂઝ સમઝો.

ચોથે યે કે ઉસકી વજહસે અપને ભાઈ ગાઈબસે બદગુમાન ન હો.

પાંચવેં યે કે ઉસકે કેહનેકી વજહસે તજસ્સુસ ઔર તલાશમેં ન પડો કે યે ખૂદ ગુનાહ હૈ.

છઠ્ઠે યે કે ઉસ ચુગલખોરકા કૌલ કિસીસે નકલ ન કરો, વરના તુમ ખૂદ ચુગલી ખાનેમેં મુબ્તલા હો જાઓગે.

તંબીહ :-આપ ગૌર કરેં કે કિતને મુસલમાન હૈં જો ઈસ કબીરા ગુનાહ ઔર આફતે અઝીમાસે બચતે યા બચનેકી કોશિશ કરતે હૈં, હમારી મેહફિલોં ઔર મજલિસોંકા મશગલા હી ચુગલી, ઐબગીરી, ઐબજોઈ, ગીબત બોહતાન રેહ ગયા હૈ. ઔર યે વો ગુનાહે કબીરા હૈં જો હમકો બિલા વજહ બરબાદ કર રહે હૈં, ન ઉનમેં કોઈ ફાઈદા હૈ ન લઝ્ઝત હૈ, ન કોઈ હમારી હાજત ઉન પર મૌકૂફ હૈ, સિર્ફ શયતાનકી તલ્બીસ ઔર ગફલત વ બેપરવાહી હૈ કે બેવજહ હમ અપને દીન વ દુનિયાકી બરબાદીકી તરફ ચલે જા રહે હૈં.

બુરે અલ્કાબસે કિસીકા ઝિક્ર કરના

બુરે ઔર નાગવાર અલ્કાબ જો લોગોંમેં મશ્હૂર હો જાતે હૈં. ઉનકા ચર્ચા કરના ઔર કિસીકો ઉન અલ્કાબસે પુકારના યા ઉસકે પીછે ઉન અલ્કાબસે ઝિક્ર કરના સખ્ત કબીરા ગુનાહ હૈ. જૈસે બેહરા, ગંજા, કાના વગૈરહ. અલબત્તા અગર કિસીકા ઐબ ઈસ દરજામેં

પહોંચ ગયા હૈ કે બગૈર ઉસકે પેહચાના હી નહીં જાતા, તો મજબૂરન ઉસકા ઝિક્ર કર દેના ઝરૂરતકે વક્ત જાઈઝ હૈ. આમ તૌર પર ઉસ લફ્ઝસે ઝિક્રો ખિતાબં કરના ગુનાહ હૈ, કુરઆને કરીમમેં હૈ,

બુરે અલ્કાબ એક દૂસરે પર ન લગાઓ.

ઈમામ નવવી (રહ.) ને કિતાબુલ અઝકારમેં ફરમાયા હૈ કે ઉલમાએ ઉમ્મત ઈસ પર મુત્તફિક હૈં કે કિસી શખ્સકો ઐસે લકબસે યાદ કરના જિસકો વો નાપસંદ કરતા હો હરામ હૈ, ખ્વાહ ઉસમેં ઉસકી ઝિલ્લતકા કોઈ હાલ વ વસ્ફ મઝકૂર હો યા ઉસકે માં બાપ વગૈરહકા. (ઝવાજિર સ. ૧૮, જિ. ૨)

યે કબીરા ગુનાહ ભી ઉનહી બેલઝ્ઝત ગુનાહોંમેંસે હૈ જિનમેં ન કોઈ ફાઈદા હૈ ન કોઈ દુનિયાકી હાજત ઉસ પર મૌકૂફ હૈ, મગર હમ ગફલત વ બેપરવાઈસે અપની જાનોં પર ઝુલ્મ કર રહે હૈં.

ઉલમા ઔર ઔલિયા અલ્લાહકી બેઅદબી

હદીસ :- રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે તીન આદમી હૈં જિનકી બેઅદબી સિર્ફ મુનાફિક હી કર સકતા હૈ. એક બુઢ્ઢા મુસલમાન, દૂસરે આલિમ, તીસરે આદિલ બાદશાહ. (તબરાની)

હદીસ :- રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે વો શખ્સ હમમેંસે (યાની મુસલમાનોંમેંસે) નહીં જો હમારે બુઢ્ઢોંકી તાઝીમ ન કરે, ઔર હમારે બચ્ચોં પર રહમ ન કરે ઔર હમારે આલિમોંકી કદર ન કરે. (અહમદ, અઝ ઝવાજિર સ. ૭૮, જિ. ૧)

બુખારીને હઝરત અનસ (રદિ.) વ અબી હુરૈરહ (રદિ.) સે એક હદીસે કુદસીમેં રિવાયત કિયા હૈ કે અલ્લાહ તઆલા ફરમાતે હૈં કે જો શખ્સ મેરે કિસી વલીકી તૌહીન કરતા હૈ, ઉસને ગોયા મુઝે

એલાને જંગ દે દિયા. એક ઔર રિવાયતમેં હૈ કે મૈં ઉસકો એલાને જંગ દે દેતા હૂં. (અઝ ઝવાજિર)

ઉલમા ઔર ઔલિયાકી બેઅદબીકો બહોતસે હઝરાતને કબીરા ગુનાહોંમેં શુમાર કિયા હૈ.

ઔર ઝરકશી શારેહ બુખારીને હદીસે મઝકૂરકી શરહમેં ફરમાયા કે,

"ઈસ હદીસમેં ગૌર કરો કે ઉલમા ઔર ઔલિયાકી બેઅદબીકી સઝા સૂદખોરકે બરાબર કર દી ગઈ હૈ, ક્યૂંકે સૂદખોરકે મુતઅલ્લિક કુરઆનમેં ઈરશાદ હૈ, સૂદ ખાનેવાલે અલ્લાહ ઔર રસૂલકી જંગકે લિયે તૈયાર હો જાએં."

ઔર હાફિઝે હદીસ ઈમામ ઈબ્ને અસાકિરને ફરમાયા હૈ,

"અય અઝીઝ અલ્લાહ તઆલા તુમહેં ઔર હમેં તૌફીકે કામિલ અતા ફરમાએં, ઔર સિરાતે મુસ્તકીમકી હિદાયત કરેં, ખૂબ સમઝ લો કે ઉલમાકે ગોશ્ત ઝહર આલૂદ હૈં. ઔર અલ્લાહ તઆલાકી યે આદત મશ્હૂર હૈ કે ઉલમાકી તન્કીસ વ તૌહીન કરનેવાલોંકો રૂસ્વા વ ફઝીહત કર દેતે હૈં. ઔર જો શખ્સ ઉલમા પર ઐબગીરી કરતા હૈ અલ્લાહ તઆલા ઉસકો મરનેસે પેહલે દિલકી મૌતમેં મુબ્તલા કર દેતે હૈં.

ઉલમાકે ગોશ્ત ઝહર હાલૂદ હોનેસે ઈશારા ઈસ તરફ હૈ કે કિસીકી ગીબત કરનેકો કુરઆને કરીમમેં ઉસકા ગોશ્ત ખાના કરાર દિયા હૈ, તો જો શખ્સ ઉલમાકી ગીબત કરતા હૈ વો ગોયા ઉનકા ગોશ્ત ખાતા હૈ. મગર ઉનકા ગોશ્ત ઝહર આલૂદ હૈ જો શખ્સ ઉસકો ખાએગા ઉસકા દીન તબાહ હો જાએગા. ઔર દિલકી મૌતસે મુરાદ યે હૈ કે ઉસમેં નેકી બદી ભલાઈ બુરાઈકા એહસાસ ન રહે,

નેકીકો બુરા ઔર બદીકો અચ્છા સમઝને લગે.

ગીબત વ તહકીર કિસી શખ્સકી ભી જાઈઝ નહીં, મગર જો શખ્સ ઉલમાકે સાથ ઐસા મઆમલા કરે વો સખ્ત ગઝબે ઈલાહીકા મૌરિદ બનતા હૈ, ઉલમાને લિખ્ખા હૈ કે ઐસે શખ્સકા ખાતિમા ખરાબ હોનેકા અંદેશા હૈ.

તંબીહ :- ગૌર કરો કે આજકલ કિતને મુસલમાન હૈં જો ઈસ બેલઝ્ઝત વ બેફાઈદા ગુનાહે કબીરામેં મુબ્તલા હોકર અપના દીન વ દુનિયા તબાહ વ બરબાદ કર રહે હૈં. ઔર બેફિક્રીકે સાથ અપને આપકો ખુદા તઆલા ઔર રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કે ગઝબ વ ગુસ્સાકા મૌરિદ બના રહે હૈં. ઔર ઈસ મઆમલામેં ઐસી આમ ગફલત વ બેપરવાઈ હૈ કે સારી બુરાઈયાં બગૈર તેહકીકકે ઉલમાકી તરફ મન્સૂબ કી જાતી હૈં. "તવીલાકી બલા બંદરકે સર" કિસીકી ખતા કિસીકા ગુનાહ, તાના મૌલવી પર. ઔર કિસી પર એઅતિરાઝ હો યા ન હો ઉલમા પર ઝરૂર હો, ફિર ઈસ વક્ત ઉમ્મત પર એક ભારી અઝાબ પાર્ટીબંદીકા મુસલ્લત હો ગયા હૈ. હર પાર્ટીકે લોગ તાઝીમ વ તકરીમકી સારી આયતેં, હદીસેં સિર્ફ અપની પાર્ટીકે ઉલમાકે લિયે ખાસ સમઝતે હૈં. દૂસરે ઉલમા પર જિતની ચાહેં ઝબાન દરાઝી કરેં, કોઈ પરવાહ નહીં હોતી.

ઉસમેં શુબા નહીં કે આજકલ દીની ઉમૂરકા ઈન્તિઝામ સહીહ ન હોનેકે સબબ ઔર કુછ અવામકી દીનસે લા પરવાહી વ સહલ અંગારી (સુસ્તી) કે સબબ બહોતસે લોગ જો દર હકીકત ઉલમા નહીં ઉલમામેં શુમાર હોને લગે, અવામકા તો યે હાલ હો ગયા કે જિસકે ચેહરે પર દાઢી ઔર નીચા કુરતા દેખા ઉસે મૌલાનાકા લકબ દે દિયા, ઔર જો કિસી તેહરીકમેં જેલખાના ચલા ગયા, યા કિસી

જલ્સામેં ખડા હોકર બોલને લગા, તો વો ભારી અલ્લામા ઔર રજીસ્ટર્ડ મૌલાના હો ગયે.

ફિર ઐસે લોગોંસે જો હરકાતે નાશાઈસ્તા સાદિર હોવે તો લગે ઉલમા પર ગુસ્સા ઉતારને, ખૂદ હી તો બગૈર કિસી તેહકીક વ તજુબકિ કિસી રાસ્તે ચલતેકો અપના ઈમામ મુકતદા બના લિયા ઔર ઉનહેં મૌલાના કેહને લગે, ફિર ખૂદ હી ઉનકે અફઆલકો તમામ ઉલમાકે અફઆલ કરાર દેકર ઉલમા પર સબ્બો શિતમ (ગાલી ગલોચ) ઔર લઅન તઅન કરકે અપના દીન વ દુનિયા તબાહ કિયા.

અવામકી ઈસ બે એહતિયાતીને બહોતસી બરબાદિયાં પૈદા કીં, અવ્વલ તો જિન લોગોંકો બગૈર કિસી સનદ વ તેહકીકકે અપના મુકતદા બનાયા, અગર વો ફીલ વાકિઆ આલિમ નહીં તો હર કદમ પર ખૂદ ભી ગુમરાહ હોંગે, દૂસરોંકો ભી ગુમરાહીમેં ડાલેંગે. ફિર જબ લોગ ઉનકી ગુમરાહી વ બદ આમાલિયોં પર મુતનબ્બેહ હોકર બદગુમાન હોંગે, તો યે બદગુમાની ઉનકે સાથ મખ્સૂસ ન રહેગી, વો સબ ઉલમાસે બદગુમાન હો જાએંગે, જિસકા નતીજા દીનકી તબાહી ઔર દુનિયાકી બરબાદી હૈ.

ઈસ લિયે ઝરૂરી હૈ કે અવ્વલ તો કિસીકો મૌલવી, મૌલાના, આલિમ કેહને ઔર સમઝનેમેં જલ્દી ન કરેં, ઔર જબ તેહકીક કરકે કિસી શખ્સકે મુતઅલ્લિક અહલે ઈલ્મ વ દયાનતસે ઉસકે આલિમ હોનેકી તસ્દીક હો જાવે તો ફિર ઉસ પર એઅતિરાઝ કરને, ઉસકો બુરા કેહનેમેં જલ્દી ન કરેં, બલ્કે ઉસકી ખુલી બુરાઈ ભી દેખેં તો ઉસ બુરે ફેઅલકો તો ઝરૂર બુરા સમઝે, મગર ઉસ શખ્સકો બુરા ન કહેં કે શાયદ વો કિસી વજહસે માઝૂર હો, અવામકે દીનકી હિફાઝત ઉસીમેં હૈ. વલ્લાહુલ્ મુસ્તઆનુ વ બિયદિહિ તૌફીક.

આયાત વ અહાદીસ ઔર અલ્લાહકે નામકી બેઅદબી કરના

ઈસકા ગુનાહ હોના તો ઝાહિર હૈ ઔર માલૂમ વ મશ્હૂર હૈ લેકિન આજકલ કિતાબત વ તબાઅતકી કસરત ઔર બિલ ખુસૂસ અખબારાત વ રસાઈલકી ભરમારકે સબબ ગુનાહ ઐસા આમ હો ગયા કે કોઈ ઘર કોઈ ગલી કૂચા, કોઈ મુસલમાન ઉસસે ખાલી ન રહા, જગહ જગહ કાગઝ બિખરે નઝર આતે હૈં જિનમેં અલ્લાહકા નામ યા આયાત વ અહાદીસ યા મસાઈલ હોતે હૈં, જિનકી તાઝીમ વાજિબ ઔર બેઅદબી ગુનાહ હૈ. ખુસૂસન કુરઆન મજીદ ઔર સીપારોંકે બોસીદા અવરાક ઉમૂમન લોગ મસ્જિદકી તાકોં વગૈરહમેં રખ દેતે હૈં, ઔર યે સમઝતે હૈં કે હમ ઉસકે હકસે ફારિગ હો ગયે, હાલાંકે વો ઉન તાકોંસે બઝરીઆ હવા ઉડકર ગલી કૂચોંમેં પહોંચતે હૈં, ઔર ઉસ સારી બેઅદબીકા ગુનાહ રખનેવાલેકો હોતા હૈ.

ઐસે કુરઆન મજીદ યા કુતુબે દીનિયા જો બોસીદા વ પુરાને હોકર ફાઈદા ઉઠાનેકે કાબિલ ન રહેં, ઉનકે લિયે યે હુકમ હૈ કે કિસી પાક કપડેમેં લપેટકર કિસી મેહફૂઝ ઝમીનમેં દફન કર દિયા જાએ યા કહીં તામીર હોતી હો તો બુન્યાદોંમેં તાક બનાકર રખ દિયા જાએ.

ઔર જિસ તરહ ઐસે અવરાકકો બેઅદબીકી જગહ ડાલના ગુનાહ હૈ, ઉસી તરહ ઐસે અખબાર ઔર રસાઈલ જિનકે મુતઅલ્લિક આદતે ગાલિબાસે યે માલૂમ હૈ કે વો રદ્દીમેં ડાલે જાએંગે, આયાતે કુરઆની યા હદીસ વગૈરહમેં ઉનકા લિખના ભી જાઈઝ નહીં. અગર ઉન અખબારાતકી બેઅદબી હુઈ તો ઉસકા ગુનાહ જૈસે બેઅદબી કરનેવાલોંકો હોગા, ઐસે હી ઉસકે

લિખને ઔર છાપનેવાલોંકો ભી હોગા.

બલ્કે ઐસે અખબારાતમેં અગર કોઈ મઝમૂન ઈસ કિસમકા લિખના હૈ તો અસલ ઈબારતકે બજાએ તર્જુમા લિખને પર ઈકતિફા કરેં. અગરચે તર્જુમા ભી કાબિલે તાઝીમ વ અદબ હૈ ઔર ઉસકી બેઅદબી ભી બુરી હૈ મગર ફિર ભી કુછ ફર્ક હૈ.

ઈસી તરહ આમ ખુતૂતમેં ભી આયાત વ અહાદીસ નહીં લિખના ચાહિયે કે વો ભી ઉમૂમન રદ્દીમેં ડાલ દિયે જાતે હૈં. ઔર શાયદ ઈસી લિયે અકાબિરસે યે તરીકા મન્કૂલ હૈ કે ખુતૂતમેં બજાએ બિસ્મિલ્લાહકે ઉસકા અદદ (૭૮૬) લિખતે હૈં, ઔર બજાએ અલ્લાહ તઆલાકા નામ ઝિક્ર કરનેકે "બિફઝલિહી તઆલા" લિખતે હૈં.

મસ્અલા :- જિસ કાગઝ પર કુરઆનકી કોઈ આયત યા હદીસ યા મસાઈલે શરઈયા લિખ્ખે હુએ હોં ઉસમેં કિસી ચીઝકો લપેટના, પેકિંગ કરના ભી બુરા હૈ. (આલમગીરી, દુર્રે મુખ્તાર)

મસ્અલા :- ઐસે કાગઝકી તરફ પાંવ ફૈલાના ભી ગુનાહ હૈ. (આલમગીરી)

મસ્અલા :- સાદા કાગઝ ભી કાબિલે અદબ હૈ, ઉસકો ઈસ્તિન્જા વગૈરહમેં ઈસ્તેમાલ કરના જૈસે અંગ્રેજી રિવાજ હૈ, યે ભી જાઈઝ નહીં.

તંબીહ :- હઝારોં મુસલમાન આજ ઈન બેલઝ્ઝત વબેફાઈદા ગુનાહોંમેં મુબ્તલા હૈં. ઔર યે ઐસે ગુનાહ હૈં કે જિનસે આખિરતકી સઝાકો તો ખતરા હૈ હી, ઉનકા વબાલ દુનિયામેં ભી ઉમૂમન આફાત ઔર બલાઓં, કહત વ મહેંગાઈકી સૂરતોંમેં ઝાહિર હોતા હૈ જિનમેં આજકલ સારી દુનિયા મુબ્તલા હૈ, મગર અફસોસ કે ઉનકે દૂર કરનેકે અસલી અસ્બાબકી તરફ કિસીકી તવજ્જોહ નહીં.

લોગોંકે રાસ્તા યા બૈઠને લેટનેકી જગહમેં નાપાકી ડાલના

હદીસ :- રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જિસ શખ્સને મુસલમાનોંકો ઉનકે રાસ્તેમેં ઈઝા પહોંચાઈ ઉસ પર મુસલમાનોંકી લાનત સાબિત હો ગઈ. (તબરાની)

હદીસ :- તીન લાનતકી ચીઝોંસે બચો. સહાબએ કિરામ (રદિ.) ને અર્ઝ કિયા વો તીન લાનતકી ચીઝેં ક્યા હૈં? ફરમાયા પાનીકે ઘાટ, યા રાસ્તા, યા સાયાકી જગહમેં (જહાં લોગ લેટતે બૈઠતે હોં) (પેશાબ) પાખાના કરના. (મુસ્નદે અહમદ)

તંબીહ :- દૂસરી હદીસસે યે ભી માલૂમ હુવા કે યે ગુનાહ વો સિર્ફ પેશાબ પાખાનાકે સાથ મખ્સૂસ નહીં બલ્કે હર વો ચીઝ જિસસે લોગોંકો ઈઝા પહોંચે ઉસમેં દાખિલ હૈ, થૂક, સીંક ઔર ઘિન વ નફરતકી ચીઝેં ઐસી જગહોંમેં ડાલના. ગન્ના, સંતરા, કેલા ખાકર ઉસકે છિલકે રાસ્તે યા બૈઠનેકી જગહમેં બિખેર દેના યે સબ ઉસીમેં દાખિલ હૈ, અફસોસ કે કોઈ મુસલમાન ઉસકો ગુનાહ નહીં સમઝતા. રેલમેં, પ્લેટફાર્મ પર, મુસાફિરખાનોંમેં, જહાં દેખો ઉસકી ખિલાફવર્ઝી આદત બન ગઈ હૈ.

પેશાબકી છીંટોં ઔર કતરાતસે ન બચના

હદીસ :- અકસર અઝાબે કબર પેશાબકી છીંટોંસે ન બચનેકી વજહસે હોતા હૈ ઈસ લિયે પેશાબકી છીંટોંસે બહોત એહતિયાત કરો. (ઝવાજિર સ. ૧૦૨)

શરીઅતમેં ઈસી લિયે પેશાબ પાખાનાકે બાદ અવ્વલ ઢેલેસે ઈસ્તિન્જા મસનૂન કિયા ગયા. ફિર પાનીસે ધોના મુકર્રર કિયા ગયા. તાકે પેશાબકે કતરાત જો બાદમેં ઉમૂમન ગિરતે હૈં ઉનકે મુન્કતેઅ હો જાનેકા ઈત્મીનાન હો જાએ ઔર પેશાબ પાખાનાકે બકિય્યા અજઝાસે બદનકી પૂરી સફાઈ હાસિલ હો જાએ. ઉસીસે બચનેકે લિયે મસનૂન કિયા ગયા કે :-

(૧) પેશાબકે લિયે બૈઠે તો ઉંચી જગહ પર બૈઠે.

(૨) ઐસી ઝમીન પર કરે જહાંસે છીંટેં ઉડકર બદન ઔર કપડોંકો આલૂદા ન કરેં.

(૩) જિસ તરફસે હવા આ રહી હો ઉસ તરફ રૂખ કરકે પેશાબ ન કરે કે હવાસે છીંટેં લૌટકર ઈસ તરફ આએંગે.

લેકિન અફસોસ યે કે યૂરોપિયન તમદ્દુન વ મઆશરતકે દિલદાદહ ઈન સબ ચીઝોંસે બિલકુલ ગાફિલ ઔર બેપરવાઈસે ઈસ ગુનાહે શદીદમેં મુબ્તલા હૈં. પેશાબ પાખાનાકે લિયે જો બેહતરીન સૂરત હમારે શહેરોંમેં રાઈજ હૈ ઉસે છોડકર પાટમેં ઈસ્તિન્જા વ પેશાબકી રસમ પડ ગઈ જિસસે કપડોં ઔર બદનકા મેહફૂઝ રેહના સખ્ત મુશ્કિલ હૈ, ફિર ઢેલેસે ઈસ્તિન્જાકો તેહઝીબકે ખિલાફ સમઝ લિયા ગયા. ઈન્ના લિલ્લાહિ વ ઈન્ના ઈલૈહિ રાજિઊન. મહઝ ઈસ ફૈશનકી બદૌલત ઈસ શદીદ ગુનાહ ઔર અઝાબે કબરકો ખરીદા જાતા હૈ. નઊઝુબિલ્લાહ.

બે ઝરૂરત સતર ખોલના

હદીસમેં હૈ કે નાફસે ઘુટનોં તક મર્દકા સતર હૈ. (હાકિમ)

હદીસમેં હૈ કે અપને સતરકો છુપાઓ, મગર અપની બીવી

યા કનીઝસે. બાઝ સહાબાને અર્ઝ કિયા કે અગર કોઈ શખ્સ ખાલી મકાનમેં તન્હા હો? ફરમાયા કે અલ્લાહ તઆલા ઉસકે ઝિયાદા મુસ્તહિક હૈં કે ઉનસે હયા કી જાએ. (અબૂ દાઉદ, તિરમિઝી, ઈબ્ને માજા, નસાઈ, અહમદ, હાકિમ, વ બૈહકી વગૈરહ)

નીઝ હદીસમેં હૈ કે હમેં ઉસસે મના કિયા ગયા હૈ કે હમારા સતર દેખા જાવે. (હાકિમ, અઝ ઝવાજિર સ. ૧૦૪, જિ. ૧)

તંબીહ :- આજકલ નયે ફૈશનોંને ન સિર્ફ મરદોંકો બલ્કે ઔરતોંકો ભી નીમ બરહના (આધા નંગા) કર દિયા હૈ. મરદોંને અંગ્રેજી લંગોટાકા નામ નીકર રખકર પહેનના ફખ્ર સમઝ લિયા, આધી રાનોં તક ખુલે હુએ માં બેટિયોંકે સામને ઔર આમ મરદોં ઔર ઔરતોંકે સામને ફિરતે હૈં, કોઈ પરવાહ નહીં હોતી કે ઉસમેં હમારે માલિકકી નારાઝી ઔર કબીરા ગુનાહ હૈ. ઔરતોંને ઐસે લિબાસ ઈખ્તિયાર કર લિયે કે અવ્વલ તો ઉનમેં બહોતસે આઝા, સતર, ગરદન, બાઝૂ, સીના તક ખુલા હી રેહતા હૈ. ઔર જો આઝા ઢકે હુએ ભી હૈં ઉન પર ભી લિબાસ ઐસા ચુસ્ત પેહના જાતા હૈ કે બદનકી હૈઅત નઝર આતી હૈ વો ભી ખોલને હીકે હુકમમેં હૈ.

ઉલમાને ફરમાયા હૈ કે સબસે પેહલે ફર્ઝ જો મુસલમાન પર આઈદ હોતા હૈ વો સતર છુપાના હૈ જો સિર્ફ નમાઝમેં નહીં બલ્કે આમ હાલાતમેં યહાં તકકે તન્હાઈ વ ખલ્વતમેં ભી બ ઈસ્તિસ્નાએ મવાઝેઅ ઝરૂરત ઝરૂરી હૈ, મગર કુછ લોગોંને મગરિબી ફેશનકી રવમેં બેહકર ઈસ ફર્ઝકો નઝર અંદાઝ કર દિયા, ઔર કુછ લોગ જો મઝદૂર પેશા યા ખેતીવાલે હૈં ઉનહોંને ધોતી વગૈરહકી રસમ ઈખ્તિયાર કર લી જિસમેં સતર ખુલ જાતા હૈ, ઔર યે સબ કબીરા ગુનાહોંકા ઝખીરા મહઝ બેફાઈદા હૈ કે

દુનિયાકી કોઈ હાજત વ ઝરૂરત ઔર લઝ્ઝત ઉસ પર મૌકૂફ નહીં, વલ્લાહુ યહ્દી મંય્યશાઉ ઈલા સિરાતિમ્ મુસ્તકીમ.

પાજામા તેહબંદ વગૈરહ ટખ્નોંસે નીચા પહેનના

હદીસ :- રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો હિસ્સા તેહબંદ (પાજામા) કા ટખ્નોંસે નીચે હો વો જહન્નમમેં હૈ. (બુખારી)

ઔર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈં એક રોઝ આં હઝરત (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં હાઝિર હુવા, મેરા તેહબંદ કુછ ટખ્નોંસે નીચે લટક રહા થા, આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, યે કૌન હૈ? મૈંને અર્ઝ કિયા અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) આપને ફરમાયા અગર તુમ અબ્દુલ્લાહ હો તો અપના તેહબંદ ઉંચા કરો, મૈંને ઉંચા કર લિયા યહાં તક કે આધી પિંડલી તક આ ગયા, ફિર મૈંને અપના યેહી દસ્તૂરૂલ અમલ રખ્ખા.

(અહમદ, અઝ ઝવાજિર)

હદીસ :- કિયામતકે રોઝ અલ્લાહ તઆલા ઉસ શખ્સકી તરફ નઝર ન ફરમાએંગે જો અપને કપડેકો ફખ્ર ઔર તકબ્બુરકે સાથ ખીંચે ઔર લંબા કરે. (બુખારી વ મુસ્લિમ)

હદીસ :- રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે તીન આદમી હૈં જિનસે અલ્લાહ તઆલા કલામ ન ફરમાએંગે ઔર ઉનકી તરફ નઝર ન કરેંગે, ઔર ન ઉનકો પાક કરેંગે ઔર ઉનકે લિયે દર્દનાક અઝાબ હૈ.

હદીસકે રાવી કેહતે હૈં કે આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને યેહી કલિમાત તીન મરતબા દોહરાએ, તો હઝરત અબૂ ઝર ગિફારી (રદિ.) બોલ ઉઠે કે યે લોગ તો બડે ખાઈબ વ ખાસિર, તબાહ વ

બરબાદ હો ગયે આખિર વો કૌન હૈં? રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો શખ્સ ટખ્નોંસે નીચે પાજામા તેહબંદ વગૈરહ લટકાએ. ઔર જો શખ્સ નેકી યા એહસાન કરકે જતલાએ. ઔર જો શખ્સ ઝૂઠી કસમ ખાકર અપના સામાન ફરોખ્ત કર દે.

(અબૂ દાઉદ, નસાઈ, તિરમિઝી, ઈબ્ને માજા, અઝ ઝવાજિર)

ઔર હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉંમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને તેહબંદ ઔર પાજામાકે બારેમેં જો કુછ ઈરશાદ ફરમાયા વોહી હુકમ કુરતા ઔર અબા વગૈરહકા ભી હૈ કે (ટખ્નોંસે નીચે લટકાના ઉનકા ભી ગુનાહ હૈ.)

(અબૂ દાઉદ અઝ ઝવાજિર)

મસ્અલા :- જો શખ્સ ફખ્ર ઔર તકબ્બુરસે અપને તેહબંદ યા પાજામા વગૈરહકો ટખ્નોંસે નીચા રખતા હૈ વો સબકે નઝદીક સખ્ત ગુનાહે કબીરાકા મુરતકિબ હૈ જો બિલા ખ્યાલ ફખ્રર ઔર તકબ્બુરકે વૈસે હી આદત પડ ગઈ હૈ જબ ભી ગુનાહસે ખાલી નહીં, (આલમગીરી) હાં કિસી શખ્સકા તેહબંદ યા પાજામા બેઈખ્તિયાર કિસી વક્ત લટક જાએ વો ઉસમેં દાખિલ નહીં, જૈસે હઝરત સિદ્દીકે અકબર (રદિ.) કો પેશ આયા, ઔર ઉનહોંને આં હઝરત (સ.અ.વ.) સે સવાલ કિયા આપને ઉનકો માઝૂર કરાર દિયા.

તંબીહ :- કિતની ઝંરાસી બાત હૈ જિસકે લિયે સૈયિદુલ અવ્વલીન વ આખિરીન અપની ઉમ્મતકો સખ્ત તાકીદ ફરમાતે હૈં, મગર ઉમ્મત હૈ કે અપની ઈતનીસી બેફાઈદા ઔર લગ્વ ખ્વાહિશકો અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ (સ.અ.વ.) કો રાઝી કરનેકે લિયે નહીં છોડતી, ઔર ઐસા ગુનાહ સર પર લેનેકો તૈયાર હૈ જો ખાસ રહમત વ મગફિરતકે ઔકાતમેં ભી મઆફ નહીં કિયા જાતા,

જૈસા કે હદીસમેં હૈ કે શબે બરાત યાની નિસ્ફ શાબાનકી રાતમેં ઈતને ગુનેહગારોંકી મગફિરત હોતી હૈ જિતને કબીલએ બની બકરકી ભેડોંકે બાલ, કબીલએ બની બકરકા નામ ખાસ તૌરસે ઈસ લિયે ઝિકર કિયા કે ઉસ કબીલાકે હર શખ્સકે પાસ બકરિયોં, ભેડોંકે બહોત બહોત ગલ્લે (રેવડ) થે. આપ અંદાઝા લગાએં એક ભેડકે બાલ કિતને ઔર ફિર એક ગલ્લેકે કિતને ઔર ફિર સેંકડોં ગલ્લોંકી ભેડોંકે બાલ કિતને હોંગે, લેકિન ઈસ હદીસમેં હૈ કે ઐસી રહમત વ મગફિરતે આમ્માકે વક્ત ભી ચંદ બદનસીબ મગફિરતસે મેહરૂમ રહેંગે. ઉનમેં એક વો ભી હૈ જો ફખ્ર ઔર તકબ્બુરસે અપના પાજામા ટખ્નોંસે નીચા રખતા હૈ. અલ્લાહ તઆલા મુસલમાનોંકો ઈસ બલાએ અઝીમ ઔર વબાએ આમસે બચાએ, આમીન.

સદકા દેકર એહસાન જતલાના

અલ્લાહ તઆલાને ફરમાયા હૈ, લા તુબ્તિલૂ સદકાતિકુમ બિલ્મન્નિ વલ્અઝા, અપને સદકાતકો એહસાન જતલાકર ઔર ફુકરાકો તકલીફ પહોંચાકર બાતિલ ન કરો.

ઔર દૂસરી આયતમેં ઈરશાદ હૈ, યાની અજરો સવાબ ઉન લોગોંકે લિયે હૈ જો અલ્લાહકે રાસ્તેમેં ખર્ચ કરેં ફિર ઉસકે પીછે એહસાન જતલાના ઔર તકલીફ પહોંચાના ન હો.

દૂસરી આયતસે યે ભી ઝાહિર હુવા કે એહસાન જતલાનેકી મમાનિઅત સિર્ફ સદકાતકે સાથ મખ્સૂસ નહીં બલ્કે જો કુછ ભી ઈબાદત વ તાઅત ઔર નેકીકી રાહમેં ખર્ચ કિયા જાએ ખ્વાહ અપને હી નફસ પર યા બીવી બચ્ચોં પર યા રિશ્તેદારોં પર, ઉન સબકા યેહી હુકમ હૈ કે એહસાન જતલાનેસે ઉસ ખર્ચ કરનેકા સવાબ

બાતિલ હો જાતા હૈ.

ઔર કિસી ઐસે આદમીકે સામને અપને એહસાન યા સદકાકા ઝિક્ર કરના જિસકે સામને ઝિક્ર કરનેકો વો શખ્સ પસંદ નહીં કરતા, જિસ પર એહસાન કિયા ગયા હૈ યે ભી એહસાન જતલાને ઔર તકલીફ પહોંચાનેમેં દાખિલ હૈ. (ઝવાજિર સ. ૧૫૩, જિ. ૧)

ઈસ લિયે ઉલમાને ફરમાયા હૈ કે હદિયા યા સદકા દેકર ઉસકે સાથ દુઆકી દરખ્વાસ્ત કરના બલ્કે દુઆકી લાલચ રખના ભી મુનાસિબ નહીં, ક્યૂંકે યે ભી અપને એહસાનકા એક બદલા લેના હૈ જિસસે સવાબ બાતિલ હો જાનેકા ખતરા હૈ. (ઝવાજિર)

હદીસે મઝકૂર જો આગે ગુઝરી હૈ ઉસકી વઈદ શદીદમેં એહસાન જતલાનેવાલા ભી દાખિલ હૈ, ઈસ લિયે બહોતસે ઉલમાને ઉસકો કબીરા ગુનાહોંમેં શુમાર કિયા હૈ. (ઝવાજિર)

અલ્લાહ તઆલા મુસલમાનોંકો ઈસ ગુનાહ બેલઝ્ઝત વ બેફાઈદાસે મેહફૂઝ રખ્ખે, આમીન.

કિસી જાનદારકો આગમેં જલાના

હદીસ :- હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન મસઊદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ચ્યૂંટિયોંકે એક બિલકો દેખા જિસમેં હમને આગ લગા દી થી, આપને દરયાફ્ત ફરમાયા, ઈસકો કિસને જલાયા હૈ? અર્ઝ કિયા ગયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.) હમને, આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે આગસે અઝાબ દેના સિર્ફ આગકે ખાલિક (અલ્લાહ તઆલા) કા હક હૈ ઉસકે સિવા કિસીકો હક નહીં. (ઝવાજિર)

ઔર સહીહ બુખારીકી હદીસમેં હૈ કે આગકે સાથ સઝા

દેનેકા સિવાએ અલ્લાહ તઆલાકે કિસીકો હક નહીં.

અહાદીસે મઝકૂરાસે માલૂમ હુવા કે જાનદાર ખ્વાહ ઈન્સાન હો યા ચોપાયા, યા કોઈ જાનવર, ખ્વાહ હલાલ હો જૈસે અકસર પરિંદે, યા હરામ હો જૈસે ચૂહા, બિલ્લી, કુત્તા વગૈરહ, ઉનમેંસે કિસીકો આગમેં જલાના જાઈઝ નહીં, યહાં તકકે સાંપ બિચ્છૂ, તતિય્યે (લાલ મખ્ખી) કા ભી યેહી હુકમ હૈ ઔર ખટમલકો ગરમ પાનીસે જલાનેકા ભી યેહી હુકમ હૈ. ઔર ઉલમાને જાનદાર ચીઝકો આગમેં જલાનેકો કબીરા ગુનાહોંમેં શુમાર કિયા હૈ. (ઝવાજિર)

અલબત્તા અગર કિસી મૂઝી જાનવર સાંપ, બિચ્છૂ, તતિય્યે વગૈરહકી તકલીફસે બચનેકા કોઈ ઔર તરીકા મુમકિન ન હો તો મજબૂરન જલાનેકી ઈજાઝત હૈ. (ઝવાજિર)

નાબીનાકો ગલત રાસ્તા બતા દેના

હદીસ :- રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ઉસ શખ્સ પર લાનત ફરમાઈ હૈ જો કિસી નાબીનાકો રાસ્તેસે ગુમરાહ કર દે (ગલત રાસ્તે પર ડાલ દે) ઝવાજિરમેં ઉસકો ભી કબીરા ગુનાહોંમેં શુમાર કિયા હૈ.

તંબીહ :- કિસી નાવાકિફ શખ્સકો ગલત રાસ્તા બતાકર પરેશાન કરના, જૈસે બાઝ લોગ દિલલગી કિયા કરતે હૈં, યે ભી બઈદ નહીં કે ઈસ ગુનાહમેં શામિલ હો.

બીવીકો શૌહરકે યા નોકરકો આકાકે ખિલાફ ઉભારના

હદીસ :- રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે જો શખ્સ

કિસીકી બીવીકો ઉસકે ખિલાફ યા નોકરકો આકાકે ખિલાફ પર આમાદા કરે (યાની બીવી યા ગુલામ યા નોકરકે દિલમેં મુખાલિફત વ અદાવતકે જઝબાત પૈદા કરે, યા ઉનકો તકવિયત પહોંચાએ) વો હમમેંસે નહીં.

ઈસી તરહ કિસી ઔરતકે શૌહરકો અપની બીવીસે નારાઝ કરના ઔર ઉસકે દિલમેં બુગ્ઝ પૈદા કરના ભી ઉસકે હુકમમેં દાખિલ હૈ. (ઝવાજિર)

ઉસકો ભી ઉલમાને કબીરા ગુનાહોંમેં શુમાર કિયા હૈ ઔર હદીસમેં ઈસ કામકો શયતાનકા સબસે બડા કારનામા બતલાયા ગયા હૈ. (મુસ્લિમ)

તંબીહ :- આજકલ આમ આદત હો ગઈ હૈ કે કિસીકી બીવી યા નોકરકો ઝરા ઉસકે શૌહર યા આકાસે શિકાયત હુઈ, તો સુનનેવાલે બજાએ ઉસકે દિલસે શિકાયતકો દૂર કરને ઔર ઉસકો અપને શૌહર વ આકાસે નેક ગુમાન કાઈમ રખનેકી કોશિશ કરતે, ઔર તરહ તરહસે ઉસકે બુગ્ઝ વ નફરતકો બઢ્હાતે હૈં. ઉસીકો ઉસ ઔરત યા નોકરકી હમદર્દી વ દોસ્તી સમઝા જાતા હૈ, હાં હમદર્દી વ દોસ્તી ઉસમેં હૈ કે ઉનકો તો યે સમઝાયા જાએ કે ઉસકો કોઈ ઉઝર થા વો મજબૂર થા, ઔર દેખો અગર તુમ્હેં ઉસસે એક તકલીફ પહોંચી તો હઝારોં રાહતેં ભી તો પહોંચી હૈં. ઉનકા ખયાલ કરકે ઉસ તકલીફકો નઝર અંદાઝ કરો ઔર શૌહર વ આકાકો કિસી નરમ ઉનવાનસે ઐસે તરીકે પર સમઝાએ કે ઉસકો કોઈ બદગુમાની કેહનેવાલે પર યા બીવી વ નોકર પર પૈદા ન હો, ઈસી તરહ શૌહરકો બીવીસે શિકાયત હો તો ઉસકે દિલસે ઉતારને ઔર નફરત વ બુગ્ઝ કમ કરનેકી તદબીર કરેં ઔર બીવીકો કિસી

મુનાસિબ ઉનવાનસે ઈતાઅત વ મુવાફિકતકી તલ્કીન કરેં.

ઝૂઠી ગવાહી દેના

હદીસ :- હઝરત અબૂબક્ર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે હમ એક રોઝ આં હઝરત (સ.અ.વ.) કી ખિદમતમેં બૈઠે હુએ થે. આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મૈં તુમહેં તીન અકબર કબાઈર (યાની કબીરા ગુનાહોંમેં ભી બહોત બડે ગુનાહ) બતલાતા હૂં, અલ્લાહ તઆલાકે સાથ કિસીકો શરીક ઠેહરાના, વાલિદૈનકી નાફરમાની કરના, ઈસ ઈરશાદકે વક્ત આપ તકિયા લગાએ હુએ થે, ઈસ જુમ્લા પર પહોંચકર આપ બૈઠ ગયે ઔર ફરમાયા, (તીસરા ગુનાહ) ઝૂઠા કૌલ ઔર ઝૂઠી શહાદત હૈ ફિર ઈસ જુમ્લેકો બારબાર ફરમાતે રહે, યહાં તક કે હમ (દિલમેં) કેહને લગે કે કાશ આપ અબ સુકૂત ફરમા લેં. (બુખારી વ મુસ્લિમ)

હદીસ :- રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે ઝૂઠી શહાદત તીન મરતબા શિર્કકે બરાબર હૈ.

(અબૂ દાઉદ, તિરમિઝી, ઈબ્ને માજા)

હદીસ :- જો શખ્સ કિસી મુસલમાન પર ઐસી શહાદત દે જિસકા વો અહલ નહીં ઉસકો ચાહિયે કે અપના ઠિકાના જહન્નમમેં સમઝ લે. (મુસ્નદે અહમદ)

તંબીહ :- ઈસ ઝમાનેમેં ઝૂઠ ઔર ઝૂઠી શહાદત ઐસી વબાએ આમકી તરહ ફૈલી ગઈ હૈ કે અવામ તો અવામ ખવાસકો ભી ઉસસે બચના મુશ્કિલ હો ગયા હૈ. બહોતસે તો મુસ્તકિલ પેશે ઔર કારખાને ઐસે હૈં જિનકી બુન્યાદ હી ઝૂઠ ઔર ઝૂઠી શહાદતોં પર હૈ. ઉસકે અલાવા બહોતસે કામ ઐસે હૈં જિનકો ઉમૂમન લોગ

શહાદત ઔર ગવાહી નહીં સમઝતે, ઈસ લિયે બેધડક ઉનમેં મુબ્તલા હોતે હૈં, મસલન ડાક્ટરી સર્ટીફીકટ બીમારી વગૈરહકા યે એક શહાદત હૈ ઉસમેં ખિલાફે વાકિઆ લિખના ઝૂઠી શહાદત હૈ.

મદ્રસોં, સ્કૂલોં, કોલેજોંકે પરચોં પર નંબર લગાના એક શહાદત હૈ ઉસમેં કિસીકો અંદાઝસે બળ્હાના યા ઘટાના ઝૂઠી શહાદત હૈ, મદારિસ ઔર કાલેજોંકી સનદો સર્ટીફીકટમેં જો અલ્ફાઝ કિસી તાલિબે ઈલ્મકે મુતઅલ્લિક લિખ્ખે જાતે હૈં અગર વો વાકિઆકે ખિલાફ હૈં તો યે એક ઝૂઠી શહાદત હૈ જિસ પર દસ્તખત કરનેમેં ઉલમા સુલહા તક મુબ્તલા હૈં.

આજકલ કંટ્રોલ ઔર રાશનકે મઆમલાતમેં જિન મેજિસ્ટ્રેટોં યા અહલે મોહલ્લાકી સિફારિશ પર અમલ કિયા જાતા હૈ, વો એક શહાદત હૈ ઉસમેં ખિલાફે વાકિઆ લિખના ઝૂઠી ગવાહી હૈ, મ્યૂનિસિપલ બોર્ડકે મેમ્બરોંકે પાસ જો જાનવર ઝબહ કરનેકે લિયે સિહ્હત વગૈરહકી તસ્દીકકે લિયે લાએ જાતે હૈં. ઉનમેં મરે ગિરે બીમાર જાનવરોંકો પાસ કરના ભી ઝૂઠી શહાદત હૈ ઉન રસીદોં, બૈઅનામોં પર દસ્તખત કરના જિનકા મઆમલા દસ્તખત કરનેવાલોંકે સામને નહીં હુવા યે ભી ઝૂઠી શહાદત હૈ. ઈસી તરહ રાત દિનકે કારોબારમેં હઝારોં મિસાલેં હૈં જો ઝૂઠી શહાદતમેં દાખિલ ઔર ગુનાહે કબીરા ઔર સખ્ત વઈદકી મૌરિદ હૈં મગર હમ હૈં કે માં કે દૂધકી તરહ સબકો હલાલ જાનકર બેફિક્રીસે ઉનમેં મુબ્તલા હૈં.

ઉનમેંસે કુછ શહાદતેં તો શાયદ ઐસી હોં જિનમેં ઈન્સાન કિસી અપની દુન્યવી ગર્ઝ વ મજબૂરીસે મુબ્તલા હોતા હૈ લેકિન બકસરત વો ભી મહઝ ગુનાહ બેલઝ્ઝત ઔર વબાલ બેફાઈદા હૈં જિનમેં મહઝ લા ઉબાલી (બેપરવાહી) ઔર બેફિક્રી વ ગફલતસે

મુબ્તલા હૈં. અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો ઈન બલાઓંસે બચનેકી તૌફીકે કામિલ બખ્શે. આમીન.

ગૈરૂલ્લાહકી કસમ ખાના

હદીસ :- જિસ શખ્સને ગૈરૂલ્લાહકી કસમ ખાઈ, ઉસને કુફ્ર વ શિર્કકા કામ કિયા. (તિરમિઝી, જમઉલ ફવાઈદ)

હદીસ :- અલ્લાહ તઆલા ઉસસે મના ફરમાતે હૈં કે તુમ અપને બાપ (યા બેટે) કી કસમ ખાઓ.

હદીસ :- જિસ શખ્સને કસમ ખાઈ કે અગર ફલાં બાત ઈસ તરહ ન હો તો મૈં ઈસ્લામસે ખારિજ હૂં. તો અગર ઉસને ઝૂઠ બોલા હૈ તો વૈસા હી હો ગયા જૈસા ઉસને કહા (યાની ખારિજ અઝ ઈસ્લામ) ઔર અગર સચ્ચા ભી હૈ જબ ભી ઈસ્લામકી તરફ સહીહ સાલિમ ન લૌટેગા. (નસાઈ, અબૂદાઉદ)

હદીસકે ઝાહિરી અલ્ફાઝસે મુસ્તફાદ હોતા હૈ કે ઈન ગુનાહોંકા ઈર્તિકાબ કરનેવાલા કાફિર હો જાતા હૈ લેકિન ઉલમાને દૂસરી રિવાયાતકી બિના પર ઉસકા મતલબ યે કરાર દિયા હૈ કે યે શખ્સ કુફ્રકે કરીબ પહોંચ જાતા હૈ, ગો ઉસ પર ફતવા કુફ્રકા ન દિયા જાએ ઔર મઆમલા કુફ્ફારકાસા ન કિયા જાએ, નઊઝુબિલ્લાહ મિન્હુ.

ઝૂઠ બોલના યા ઝૂઠી કસમ ખાના

હદીસ :- હઝરત સિદ્દીકે અકબર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક રોઝ આં હઝરત (સ.અ.વ.) ખુત્બા દેનેકે લિયે ખડે હુએ તો આપ

પર ગિરિયા તારી હો ગયા, ફિર ફરમાયા કે ઝૂઠ બોલનેસે બચો. કે ઝૂઠ ઔર ફુજૂર સાથ હૈં ઔર યે દોનોં જહન્નમમેં હૈં. (ઈબ્ને માજા)

હદીસ :- ઝૂઠ રિઝ્કકો કમ કર દેતા હૈ.

(અબૂશ્શૈખ અન અબી હુરૈરહ)

હદીસ :- તીન શખ્સ હૈં જો અલ્લાહ તઆલાકે નઝદીક મબગૂઝ હૈં. એક તાજિર ઔર સૌદાગર જો બકસરત કસ્મેં ખાએ, દૂસરે મુફલિસ મુતકબ્બિર, તીસરે બખીલ એહસાન જતાનેવાલા.

હદીસ :- બરબાદી હૈ ઉસ શખ્સકે લિયે જો લોગોંકો હંસાનેકે લિયે ઝૂઠ બોલે, બરબાદી હૈ ઉસકે લિયે બરબાદી હૈ ઉસકે લિયે.

(અબૂ દાઉદ, તિરમિઝી)

હદીસ :- રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મૈંને ખ્વાબમેં દેખા. (અંબિયાકા ખ્વાબ ભી વહીકે હુકમમેં હોતા હૈ.) કે ગોયા એક શખ્સ મેરે પાસ આયા ઔર મુઝસે કહા ચલિયે, મૈં સાથ ચલા તો રાસ્તેમેં દેખા કે દો આદમી હૈં, એક ખડા હૈ એક બૈઠા હૈ, ખડે હુએકે હાથમેં એક લોહેકા આંકડા (મુડી હુઈ દરાંતી) હૈ જિસકો વો બૈઠે હુએ આદમીકે મુહંમેં દાખિલ કરતા હૈ. ફિર ખીંચતા હૈ યહાં તકકે ઉસકી બાછ ચિરતી હુઈ ચલી આતી હૈ.) ગરદન તક પહોંચ જાતી હૈ, ફિર ઉસકો નિકાલ લેતા હૈ ઔર મુંહકી દૂસરી જાનિબ દાખિલ કરતા ઔર ખીંચતા હૈ (જિસસે દૂસરી બાછ તમામ ચિર જાતી હૈ) ઔર ઈતને અરસામેં પેહલી બાછ ફિર અપની હાલત પર આ જાતી હૈ, ફિર ઉસમેં યે દરાંતી ડાલતા ઔર ઉસકો ચીરતા હૈ. રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને અપને સાથીસે પૂછા યે ક્યા મઆમલા હૈ? ઉસને બતલાયા કે યે શખ્સ ઝૂઠ બોલનેવાલા હૈ, કબરમેં ઉસકો અઝાબ દિયા જા રહા હૈ ઔર ઈસી તરહ કિયામત

તક અઝાબ દિયા જાએગા. (બુખારી ફી હદીસે તવીલ અંન સમુહરહ બિન જુન્દુબ; તખરીજુલ એહયાઅ)

હદીસ :- અબ્દુલ્લાહ બિન જરાદ (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે મૈંને રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) સે દરયાફત કિયા કે ક્યા મોમિનસે યે મુમકિન હૈ કે ઝિનામેં મુબ્તલા હો જાએ. ફરમાયા, હાં, કભી ઐસા ભી હો જાતા હૈ. ફિર મૈંને અર્ઝ કિયા યા રસૂલલ્લાહ (સ.અ.વ.)! ક્યા મોમિન ઝૂઠ બોલ સકતા હૈ? ફરમાયા નહીં. ફિર યે આયત પઢી **ઈન્નમા યફ્તરિલ્ કઝિબલ્લઝીન લા યુઅ્મિનૂન બિઆયા તિલ્લાહ.** (ઝૂઠ ઈફતરાઅ વોહી લોગ બોલતે હૈં જો અલ્લાહકી આયાત પર ઈમાન નહીં રખતે).

હદીસ :- અબ્દુલ્લાહ બિન આમિર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) એક રોઝ હમારે ઘર તશરીફ લાએ, મૈં છોટા બચ્ચા થા ખેલકે લિયે જાને લગા. મેરી માંને કહા અય અબ્દુલ્લાહ હમ તુમહેં એક ચીઝ દેંગે. આં હઝરત (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે તુમને ક્યા ચીઝ દેનેકા ઈરાદા કિયા હૈ? માંને કહા કે છુવારા, આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા, અગર તુમ ઐસા ન કરતીં તો તુમ પર ઝૂઠ બોલનેકા ગુનાહ લિખ્ખા જાતા.

(અબૂ દાઉદ, તખરીજુલ એહયાઅ)

ઉપરવાલી રિવાયાત હદીસમેં જિતની સખ્ત વઈદેં ઔર અઝાબ ઝૂઠ બોલને પર વારિદ હુવા હૈ ઔર ઉસ ગુનાહકો ઈમાન ઔર ઈસ્લામકે ખિલાફ કરાર દિયા હૈ, અફસોસ ઈતના હી ઝિયાદા ઉસમેં ઈબ્તિલા હો ગયા ઔર ઝૂઠકી કસરત ઈતની હુઈ કે હર આમ વ ખાસ ઉસમેં ઘિર ગયા. યહાં તકકે ઉસકી બુરાઈ ભી લોગોંકે દિલોંસે નિકલ ગઈ. સાફ વ સરીહ ઝૂઠ બોલતે હૈં ઔર ફિર ફખરિયા બયાન

કિયા જાતા હૈ કે હમને ઈસ તરહ ઝૂઠ બોલકર કામ નિકાલ લિયા.

ઔર કિસી દુન્યવી તમઅ યા ખૌફમેં મુબ્તલા હો જાએ તો એક બાત ભી હૈ મગર ઝિયાદા અફસોસ ઉસકા હૈ કે હઝારોં ઝૂઠ ઐસે બોલે જાતે હૈં જો મહઝ ગુનાહ બેલઝ્ઝત વ બેફાઈદા હૈં, ન ઉનસે કોઈ ઝરૂરત વ હાજત મુતઅલ્લિક હૈ, ન ઉનકે છોડને ઔર સચ બોનલેસે કોઈ ન્દના ઝરર હૈ, મગર બાઝ લોગોંકો તો આદત પડ ગઈ હૈ, ઉનહેં યે ઈમ્તિયાઝ નહીં રહા કે હમને ફલાં કલિમા જો ઝબાનસે નિકાલા વો ઝૂઠ થા યા સચ, કિસીકો ઈમ્તિયાઝ ભી હો તો પરવાહ નહીં કે ઉસ બેફાઈદા કલિમાસે હમને અપને પરવરદિગાર ઔર રસૂલે કરીમ (સ.અ.વ.) કો નારાઝ કર દિયા.

આખરી હદીસસે યે ભી માલૂમ હો ગયા કે મામૂલી બાત ચીતમેં બચ્ચોંકે બેહલાનેકે લિયે ભી જો કોઈ કલિમા ખિલાફે વાકિઆ બોલા જાએ તો વો ભી ગુનાહ હૈ.

લોગોંકા રાસ્તા તંગ કરના

હદીસમેં હૈ કે જો શખ્સ કિસી મંઝિલકો તંગ કરે, યા રાસ્તાકો બંદ કરે યા કિસી મુસલમાનકો ઈઝા પહોંચાએ (યાની ઐસી જગહ ડેરા ડાલે યા ઠેહરે જહાં ઠહેરનેસે રાસ્તા ચલનેવાલોંકો તંગી હો) ઉસકા જિહાદ મકબૂલ નહીં.

(મુસ્નદે અહમદ, અબૂ દાઉદ અન મઆઝ જામેઅ સગીર)

હદીસમેં જિહાદકા ઝિક્ર ખુસૂસિયતકે લિયે નહીં બલ્કે ઈસ લિયે કે ઐસે મવાકેઅ ઉમૂમન જિહાદ યા હજ વગૈરહકે સફરોંમેં હી પેશ આતે હૈં. ઔર મુરાદ હદીસકી વાઝેહ હૈ કે જો રાસ્તા આમ લોગોંકે ચલનેકા હૈ વહાં બૈઠકર યા ખડે હોકર ચલનેવાલોંકે લિયે

તંગીકા સબબ બનના ગુનાહ હૈ.

ચુનાંચે એક દૂસરી હદીસમેં હૈ કે જો શખ્સ મુસલમાનોંકો રાસ્તાકે મુતઅલ્લિક કોઈ તકલીફ પહોંચાએ (ખ્વાહ જગહ તંગ કરકે યા કોઈ તકલીફદેહ ચીઝ ડાલકર) ઉસ પર મુસલમાનોંકી લાનત સાબિત હો ગઈ. (જામેઅ સગીર)

આજકલ ઈસસે ભી ગફલત બરતી જા રહી હૈ. જામેઅ મસ્જિદકે દરવાઝોં પર ઉમૂમન ઘટ લગ જાતે હૈં, રાસ્તા ચલના મુશ્કિલ હો જાતા હૈ. બાઝારોંમેં, સડકોં પર બહોતસે લોગ ખ્વાન્ચા ફરોશ (ફેરીવાલે) ઈસ તરહ બૈઠતે હૈં કે રાસ્તા ચલનેવાલોંકો તંગી હો જાતી હૈ. બહોતસે લા ઉબાલી વૈસે હી સડકોં પર ખડે હોકર બાતેં કરને લગતે હૈં. ઈસી તરહ રેલવે સ્ટેશનોંમેં રાસ્તા ઘેરકર બૈઠ જાતે હૈં યા ખડે હો જાતે હૈં, યે સબ ઈસી ગુનાહમેં દાખિલ હૈ જિસકા બેલઝ્ઝત વ બેફાઈદા હોના ઝાહિર હૈ. મહઝ ગફલત વ લાપરવાહીસે ઉસમેં આમ વ ખાસ મુબ્તલા હૈં. અલ્લાહ તઆલા બચનેકી તૌફીક અતા ફરમાએં.

ઔર જબ કે થોડી દેરકે લિયે આમ રાસ્તાકો તંગ કરના ગુનાહ હૈ તો જો લોગ અપને મકાનાતમેં રાસ્તાકા કોઈ હિસ્સા શામિલ કર લેતે હૈં, જિસસે હમેશા તૌર પર રાસ્તા તંગ હો જાએ, ઉસકા ગુનાહ કિસ કદર સખ્ત ઔર દાઈમી હોગા, મગર કોઈ પરવાહ નહીં કરતા.

ઔલાદમેં બરાબરી ન કરના

જિસ તરહ કિસીકે ચંદ બીવીયાં હોં, ઉન સબમેં બરાબરી ઔર અદલ રખના વાજિબ વ ઝરૂરી હૈ, ઔર ઉસકે ખિલાફ કરના ગુનાહે કબીરા હૈ, ઉસી તરહ દાદો દહિશ (બખ્શિશ) વગૈરહમેં

ઔલાદમેં ભી બરાબરી કરના ઝરૂરી હૈ. ઉસમેં લડકા ઔર લડકી દોનોંકા હિસ્સા બરાબર હોના ચાહિયે, લડકીકા આધા હિસ્સા યે મીરાસકા કાનૂન હૈ, ઝિંદગીમેં માં બાપ જો કુછ ઔલાદકો દેં, ઉનમેં સબ લડકે લડકિયોંકો બરાબર બરાબર રખના ઝરૂરી હૈ, ઉસકે ખિલાફ કરના ગુનાહ હૈ, હાં અગર કોઈ લડકા યા લડકી ઈલ્મ યા અમલમેં માં બાપકી ઈતાઅત ખિદમતમેં ઔરોંસે ઝિયાદા હૈ તો ઉસકો કુછ ઝિયાદા દેના જાઈઝ હૈ. (દુર્રે મુખ્તાર)

એક વક્તમેં એકસે ઝાઈદ તલાક દેના

અગર કિસી શરઈ યા તબઈ મજબૂરીસે બીવીકો તલાક દેના પડે તો શરઅન જાઈઝ હૈ લેકિન ઉસકી મસનૂન સૂરત યે હૈ કે ઐસે વક્ત તલાક દે જબકે ઔરત અય્યામે માહવારસે ફારિગ હો. ઔર સિર્ફ એક તલાક દે, એક સાથ વક્ત તીન તલાકેં દે દેના જો ઉમૂમન જાહિલોંમેં રાઈજ હૈ ગુનાહ હૈ. ગો તલાક પડ જાતી હૈ. અવામ ઔર નાવાકિફ લોગ ઉમૂમન ઉસમેં મુબ્તલા હૈં કે તલાક દેં તો તીનસે કમ પર સાંસ હી ન લેંગે, યહાં તકકે સરકારી કાગઝાત લિખનેવાલોંકો યેહી આદત પડ ગઈ હૈ કે તીન તલાક લિખતે હૈં. યે સબ ગુનાહ બેલઝ્ઝત વ બેફાઈદા હૈ, અગર કિસી વજહસે યેહી મંઝૂર હો કે રજઅતકા હક ન રહે તો એક તલાકકો ભી બાઈન કિયા જા સકતા હૈ, તીન તક પહોંચનેકી કિસી હાલમેં ઝરૂરત નહીં. (દુર્રે મુખ્તાર)

નાપ તોલમેં કમી કરના

યે સખ્ત ગુનાહે કબીરા હૈ. વૈલુલ લિલ મુતફ્ફિફીનકી

આયાત ઈસ ગુનાહકી શિદ્દત ઔર વઈદકો બયાન કર રહી હૈં.

હદીસ :- હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) ફરમાતે હૈં કે એક રોઝ રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) હમારે પાસ તશરીફ લાએ ઔર ફરમાયા કે પાંચ ખસ્લતેં હૈં જબ તુમ ઉનમેં મુબ્તલા હો (તો ઉનકે બુરે નતીજે નીચેકી સૂરતોંમેં ભુગતને પડેંગે.) ઔર મૈં અલ્લાહસે પનાહ માંગતા હૂં કે તુમ ઉનમેં મુબ્તલા હો, વો યે હૈં.

(૧) જબ કિસી કૌમમેં ફહશ વ બેહયાઈ ફૈલતી હૈ તો ઉસકી વજહસે ઉસ પર લાનત ઔર ફિટકાર હોતી હૈ, જિસકા નતીજા યે હોતા હૈ કે ઉનમેં તાઉન ઔર ઐસે ઐસે દર્દ (અમરાઝ) ફૈલ જાતે હૈં જિનકો ઉનકે બડોંને કભી દેખા ન સુના.

(૨) ઔર જબ કોઈ કૌમ નાપ તોલમેં કમી કરને લગતી હૈ, તો ઉનકો કહત ઔર ગિરાની (મહેંગાઈ) ઘેર લેતી હૈ, ખ્વાહ બારિશ હો યા ન હો, નીઝ ઉન પર લોગોંકે મુતાલબે ઔર કર્ઝે વગૈરહ ઝિયાદા હો જાતે હૈં, ઉનકે હુક્કામ ઉન પર ઝુલ્મ કરને લગતે હૈં.

(૩) ઔર જબ કોઈ કૌમ ઝકાત દેનેમેં કોતાહી કરને લગતી હૈ તો બારિશ વક્ત પર નહીં હોતી. ઔર અગર જાનવર ન હોતે તો ઐસે લોગોં પર કભી બારિશ ન હોતી.

(૪) ઔર જબ કોઈ કૌમ અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ (સ.અ.વ.) કે અહદકો તોડતી હૈ તો અલ્લાહ તઆલા ઉન પર દૂસરી કૌમોંકે દુશ્મન મુસલ્લત કર દેતે હૈં, જો ઉનકે માલોંકો નાજાઈઝ તરીકે પર છીન લેતે હૈં.

(૫) ઔર જબ મુસલમાન હુક્કામ કુરઆની અહકામ વ કાનૂન જારી નહીં કરતે તો મુસલમાનોંકે આપસમેં ઈખ્તિલાફ ઔર જંગ છિડ જાતી હૈ. (ઈબ્ને માજા વ બઝ્ઝાર વ બૈહકી વ હાકિમ)

(૯) **તંબીહ :-** ઈસ હદીસકે અલ્ફાઝકો ગૌરસે દેખો તો રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી પેશીનગોઈકી સચ્ચાઈકા આંખોં દેખા મુશાહિદા હો જાએ, આજકલ મુસલમાનોંમેં ઉમૂમન યે પાંચોં ખસલતેં ફૈલ ગઈ, તો ઉનકે નતાઈજે બદ જો હદીસે મઝકૂરમેં વારિદ હૈં વો ભી આમ હો ગયે. ઔર યેહી વો મસાઈબ હૈં જિનસે મુસલમાનોં પર ઝમીન તંગ હો રહી હૈ. લેકિન અફસોસ હૈ કે હદીસકે ઐસે ખુલે હુએ ઈરશાદાતકે બાવજૂદ હમારી આંખેં નહીં ખુલતીં ઔર મસાઈબે મૌજૂદાકો દૂર કરનેકે લિયે અકલમંદ લોગ તરહ તરહકી તદબીરેં કરતે હૈં લેકિન ઉનકે જો અસલી અસ્બાબ હદીસમેં બયાન કિયે ગયે હૈં ઉનકે દૂર કરનેકી તરફ કિસીકી તવજ્જોહ નહીં હોતી. **ફલા મલ્જઅ વલા મન્જઅ મિનલ્લાહિ અલ્લા ઈલૈહ,** ઈન ખસ્લતોંમેં એક વો ભી હૈ જિસકે લિયે યે ઉનવાન કાઈમ કિયા ગયા, યાની નાપ તોલકી કમી, ઉસમેં યે નહીં કે ધોકા દેકર કોઈ ખાસ મિકદાર બચા લી જાએ, બલ્કે બિલ મકસદ મામૂલી ફર્ક માશોં, તોલોં યા ગિરહ આધ ગિરહકા ભી વોહી હુકમ હૈ, ઈસ લિયે કુરઆને કરીમમેં ઉન લોગોંકો મુતફ્ફિફીનકે નામસે મૌસૂમ કિયા ગયા હૈ, યાની શકી તફીફ (ખફીફ) કે લિયે ખયાનત કરનેવાલે. ક્યૂંકે નાપ તોલમેં સારે દિન કોઈ તાજિર કમી કરતા રહે તો શાયદ દિન ભરમેં આધ સેર, પાવ સેર યા આધ ગઝ પાવ ગઝ બચાએગા. ગે હર મરતબા એક શદીદ કબીરા ગુનાહમેં મુબ્તલા હુવા. ઔર ગનાહોંકે અંબારે અઝીમકે બદલેમેં પાવ સેર ગલ્લા યા પાવ ગઝ કપડા મિલા તો કિતની ખસારા વ હૈરતકી ચીઝ હૈ. ઈસી લિયે બાઝ સલફને ઐસે લોગોંકે મુતઅલ્લિક ફરમાયા હૈ કે બરબાદી ફિર બરબાદી હૈ ઉન લોગોંકે લિયે જો એક દાનાકે લિયે જન્નતકી નેઅમતોંકો કુરબાન કરેં ઔર

જહન્નમકા વો અઝાબે અલીમ ખરીદેં જિસસે પહાડ પિઘલ જાએં.

હઝરત અબ્દુલ્લાહ બિન ઉમર (રદિ.) જબ બાઝાર તશરીફ લે જાતે તો દુકાનદારોંકે પાસ ખડે હોકર ફરમાતે કે નાપ તોલમેં અલ્લાહસે ડરો, ક્યૂંકે કિયામતકે દિન મુતફ્ફિફીન ઐસે ખડે કિયે જાએંગે જહાંકે શિદ્દતકે સબબ લોગોંકા પસીના દરિયાકી તરહ બેહતા હુવા ઉનકે આધે કાનોં તક પહોંચ જાએગા.

ઔર બાઝ સલફને બયાન કિયા કે મૈં એક બીમારકી ઈયાદતકો ગયા. ઉસકો કલિમએ શહાદતકી તલ્કીન કી, ઉસને કેહના ચાહા મગર ઝબાન ન ઉઠી. કુછ દેરકે બાદ ઉસકો કુછ ઈફાકા હુવા તો મૈંને પૂછા કે જબ મૈંને કલિમાકી તલ્કીન કી તુમને ક્યૂં ન પળ્હા? ઉસને કહા ભાઈ તરાઝૂકા કાંટા મેરી ઝબાન પર રખ્ખા હુવા થા, જિસકે સબબ મૈં કલિમા ન પળ્હ સકતા થા, મૈંને કહા યા અલ્લાહ ક્યા તુમ કમ તોલા કરતે થે? ઉસને જવાબ દિયા, બખુદા હરગિઝ નહીં, હાં યે બાત અક્સર હો જાતી થી કે મૈં લંબે ઝમાના તક અપની તરાઝૂકો હાડા નહીં કરતા થા. ઉસમેં કુછ ફર્ક પડ જાતા હોગા.

અલ્લાહ તઆલા મુસલમાનોંકો ઈસ બલાએ અઝીમસે નજાત અતા ફરમાએં.

નુજૂમિયોં કાહિનોંસે ગૈબકી બાતેં પૂછના ઔર ઉનકા એતિબાર કરના

હદીસ :- જો શખ્સ આઈન્દાકી ગૈબી ખબરેં બતલાનેવાલેકે પાસ ગયા, ઔર ઉસસે ગૈબકી ખબરેં પૂછીં, ઉસકી ચાલીસ રોઝકી નમાઝ કબૂલ ન હોગી. (જામેઅ સગીર)

હદીસ :- જો શખ્સ ગૈબકી ખબરેં બતલાનેવાલે કાહિન (યા નુજૂમી) કે પાસ ગયા, ઔર ઉસકી બાત પર યકીન કિયા, ઉસને ઉસ વહી ઔર કલામે ઈલાહીકા કુફ્ર કિયા જો આં હઝરત (સ.અ.વ.) પર નાઝિલ હુવા હૈ. (જામેઅ સગીર)

બહોતસે મુસલમાન ઈસ ગુનાહ બે લઝ્ઝત વ બેફાઈદામેં મહઝ ગફલત વ લાપરવાઈસે મુબ્તલા હૈં ઔર ઈન ચીઝોંમેં મુબ્તલા હોના અલાવા ગુનાહકે મહઝ જહલ વ બેવકૂફી હૈ, ક્યૂંકે અવ્વલ તો ઉન લોગોંકી સબ બાતેં મહઝ તખ્મીની વ ઝન્ની (અટકલ ઔર ખયાલી) હોતી હૈં, ઉનકા એતિબાર કુછ નહીં, ફિર અગર બિલ ફર્ઝ સહીહ ભી હો ઔર આઈન્દા પેશ આનેવાલે વાકિઆ પર ઈત્તિલાઅ ભી હો જાએ તો ફાઈદા ક્યા, જબ કે યે ઈમાન હૈ કે જો કુછ મુકદ્દર હૈ વો ટલ નહીં સકતા.

ગૈરૂલ્લાહકે નામ પર જાનવર ઝબહ કરના યા નામઝદ કરકે છોડ દેના

કુરઆને કરીમકા ઈરશાદ હૈ, ન ખાઓ ઉસ જાનવરસે જિસ પર અલ્લાહ તઆલાકા નામ ઝિક્ર ન કિયા જાએ, ઔર યે (ગૈરૂલ્લાહકે નામ પર તકર્રુબ ઈલા ગૈરિલ્લાહકે લિયે ઝબહ કરના) ફિસ્ક હૈ.

હદીસમેં હૈ કે જો શખ્સ કિસીકે નામ પર જાનવર (બકરા, મેંઢા, મુરઘા વગૈરહ) છોડ દે વો હમમેંસે નહીં.

હઝારોં મુસલમાન હૈં જો ઈસ આફતમેં મુબ્તલા હૈં, બાઝે બુઝુર્ગોં, પીરોંકે નામ પર જાનવર છોડ દેતે હૈં, યા ઉનકે નામકી નઝર કરકે ઝબહ કરતે હૈં. નઊઝુબિલ્લાહિ મિન્હુ.

બચ્ચોંકો નાજાઈઝ લિબાસ યા ઝેવર પહેનાના

જિસ તરહ મરદોંકો રેશમકા કપડા પહેનના, સોને ચાંદીકા ઝેવર પહેનના ગુનાહ હૈ, ઐસે હી બચ્ચોંકો પહેનાના ભી હરામ વ નાજાઈઝ ઔર સખ્ત ગુનાહ હૈ. બહોતસે લોગ ગફલતસે ઉસમેં મુબ્તલા હૈં.

જાનદારકી તસ્વીર બનાના યા ઉસકો ઈસ્તેમાલ કરના

હદીસ :- સબસે ઝિયાદા સખ્ત અઝાબમેં કિયામતકે દિન તસ્વીર બનાનેવાલે હોંગે.

હદીસ :- (રહમતકે) ફરિશ્તે ઉસ ઘરમેં દાખિલ નહીં હોતે જિસમેં (જાનદાર) કી તસ્વીર યા કુત્તા હો. (સિહાહે સિત્તહ)

હદીસ :- રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) ને એક મરતબા હઝરત આઈશા (રદિ.) કે ઘરમેં એક પરદા લટકા હુવા દેખા જિસમેં એક તસ્વીર થી, આપને નારાઝીકા ઈઝહાર ફરમાયા ઔર કપડેકે દો ટુકડે કરકે ઉસકા ગદ્દા બના લિયા ગયા.

આજકલ યે ગુનાહ ઈસ કદર વબાકી તરહ તમામ દુનિયા પર છા ગયા હૈ કે ઉસસે પરહેઝ કરનેવાલેકો ઝિંદગીકે હર શોબેમેં મુશ્કિલાત હૈં. ટોપીસે લેકર જૂતા તક કોઈ ચીઝ બાઝારમેં તસ્વીરસે ખાલી મિલના મુશ્કિલ હો ગયા હૈ, ઘરેલૂ ઈસ્તેમાલકી ચીઝેં, બરતન, છત્રી, દિયાસલાઈ, દવાઓંકે ડિબ્બે ઔર બોતલેં અખબારાત વ રસાઈલ યહાં તકકે મઝહબી ઔર ઈસ્લાહી કિતાબેં

ભી ઈસ ગુનાહે અઝીમસે ખાલી ન રહીં. ઔર ગૌર કિયા જાએ તો ઉનમેંસે અકસર હિસ્સા તસાવીરકા મહઝ બેકાર વ બેફાઈદા ગુનાહ બેલઝ્ઝત હૈ. મુસલમાનકો ચાહિયે કે ગુનાહકે આમ હો જાનેસે ઉસકો હલકા ન સમઝે, બલ્કે ઝિયાદા અહમિયતકે સાથ ઉસસે બચને ઔર દૂસરે મુસલમાનોંકો બચાનેકી ફિકર કરે, જહાં તક હો સકે ઐસી ચીઝકે ખરીદનેસે પરહેઝ કરે, ઔર યે ન હો સકે તો તસ્વીરકે ચેહરેકો છીલ દિયા જાએ, યા ઉસ પર કાગઝ લગાકર છુપા દિયા જાએ.

અલબત્તા રૂપિયા પૈસા ઔર ટિકટોં પર જો તસ્વીર બની હુઈ રાઈજ હૈ, તો અવ્વલ તો ઉનમેં મજબૂરી હૈ, દૂસરે વો બહોત છોટી હૈં ઈસ લિયે ઉનકે ઈસ્તેમાલકા મુઝાઈકા નહીં.

મસ્અલા :- ઈસી તરહ બટન વગૈરહ પર બહોત છોટી તસ્વીર જિસકી હદ યે હૈ કે તસ્વીરકો ઝમીન પર રખકર દરમિયાની બીનાઈકા આદમી ખડા હોકર દેખે તો તસ્વીરકે આઝાકી તફસીલ નઝર ન આએ. ઐસી છોટી તસ્વીરકા ઈસ્તેમાલ જાઈઝ હે.

(દુર્રે મુખ્તાર આલમગીર)

મસ્અલા :- ઈસી તરહ જો તસ્વીરેં ઝલીલ ચીઝોંમેં ઈસ્તેમાલ હોતી હૈં જૈસે જૂતામેં યા ફર્શમેં ઉનકા ઐસા ઈસ્તેમાલ ભી જાઈઝ હૈ બશર્તેકે નમાઝ ઉસ ફર્શ પર ન પળ્હે.

મસ્અલા :- જિન છોટી તસ્વીરોં યા પામાલ વ ઝલીલ તસ્વીરોંકા ઈસ્તેમાલ જાઈઝ હૈ ઉનકા બનાના ભી જાઈઝ નહીં.

મસ્અલા :- તસ્વીર ચાહે કલમસે લિખ્ખી જાએ, યા પ્રેસમેં છાપી જાએ, યા ફોટોસે લી જાએ, સબકા એક હી હુકમ હૈ.

મસ્અલા :- જાનદારકા ફોટો ખીંચના ઔર ખીંચવાના

દોનોં નાજાઈઝ હૈં, અલબત્તા કિસી ઐસે મુલ્કમેં જાનેકી ઝરૂરત હો જહાં જાનેકે લિયે ફોટો લેકર પાસપોર્ટ હાસિલ કરના ઝરૂરી હૈ તો સફરકી ઝરૂરતકી વજહસે જાઈઝ હૈ, મહઝ સૈરો તફરીહકે લિયે જાઈઝ નહીં.

નોટ :- ઈસ મસ્અલાકે મુતઅલ્લિક મુકમ્મલ બહસ મઅ દલાઈલે કુરઆન વ હદીસ, ઔર મઅ જવાબ શુબહા અકલી વ નકલી ઔર મઅ મુફસ્સલ મસાઈલે મુતઅલ્લિકાકે અહકરકે રિસાલા "અહકામુ ત્તસ્વીર" મેં મઝકૂર હૈ, ઉસકો દેખ લેં.

બગૈર ઝરૂરત કુત્તા પાલના

હદીસ :- જિસ શખ્સને જાનવરોંકે ગલ્લા યા ખેતકી હિફાઝત યા શિકારકી ઝરૂરતકે સિવા (શૌકિયા) કુત્તા પાલા, ઉસકે સવાબમેંસે રોઝાના એક કીરાતકે વઝનકે બરાબર ઘટ જાએગા.

(બુખારી વ મુસ્લિમ)

ઔર દૂસરી રિવાયત બુખારીમેં દો કીરાતકી મિકદાર મઝકૂર હૈ, કીરાત વઝનકી એક ખાસ મિકદાર હૈ જો મુરવ્વજહ રત્તીકે કરીબ હૈ, લેકિન આલમે આખિરતકી કીરાત કિતની વઝની હૈ ઔર ઉસ જગહ ઉસકી કિતની મિકદાર મુરાદ હૈ યે અલ્લાહ હીકો માલૂમ હૈ, ઔર મુરાદે હદીસ બઝાહિર યે હૈ કે આમાલે સાલિહાકે મજમૂઆ સવાબમેંસે રોઝાના ઈતની મિકદાર ઘટતી રહેગી, ઔર યે ભી એહતિમાલ હૈ કે હર અમલે સાલિહાકે સવાબમેંસે બકદ્ર એક દો કીરાતકે ઘટતા રહેગા, ઉસ શખ્સકે બડે ખસારાકો દેખિયે ઔર ઈસ ગુનાહ બેલઝ્ઝતસે બાઝ આઈયે.

સૂદકી બાઝ કિસ્મેં

સૂદ ખાનેકા ગુનાહે અઝીમ કુરઆન વ હદીસમેં જિસ શિદ્દતકે સાથ વારિદ હૈ ઉસસે કોઈ મુસલમાન નાવાકિફ નહીં હો સકતા. હદીસમેં સૂદ ખાનેકો અપની માં સે ઝિના કરનેસે ભી ઝિયાદા સખ્ત કરાર દિયા હૈ, ઔર કુરઆને હકીમને ઉસકો ખુદા ઔર રસૂલ (સ.અ.વ.) કે સાથ એલાને જંગ કરના ફરમાયા હૈ, લેકિન ઈસ રિસાલેમેં સિર્ફ વો ગુનાહ લિખ્ખે ગયે હૈં જિનસે કોઈ દુન્યવી ફાઈદા મુતઅલ્લિક નહીં, ઔર સૂદસે ઉમૂમન બઝાહિર હાલે દુન્યવી મનાફેઅ સમઝે જાતે હૈં, ઈસ લિયે ઈસ જગહ ઉસકી સિર્ફ વો કિસ્મેં લિખ્ખી જાતી હૈં જિનમેં બિલા વજહ મહઝ ગફલતસે લોગ મુબ્તલા હૈં.

મસલન સોનેકી ખરીદો ફરોખ્ત સોનેસે, યા ચાંદીકી ચાંદીસે કી જાએ તો ઉસમેં એક મિનટકા ઉધાર ભી હરામ ઔર સૂદમેં દાખિલ હૈ, ઈસી તરહ ઉસમેં એક ઝર્રાકી કમી બેશી કી જાએ તો વો ભી હરામ ઔર સૂદ હૈ, લેકિન હઝરાતે ફુકહાને ઈસ કિસમકી લેન દેનમેં સૂદસે બચનેકે લિયે કુછ તદબીરેં લિખ્ખી હૈં જિનકે ઈસ્તેમાલમેં ન કોઈ મશક્કત હૈ ન નુકસાન ઔર સૂદકે વબાલસે નજાત હો જાતી હૈ. મસલન સોને ચાંદીકી બૈઅમેં અગર રકમ ફૌરન અદા કરનેકી ગુંજાઈશ નહીં, તો ઉસ ઝેવર વગૈરહકો જિસ વક્ત લિયા જાએ ઉસ વક્ત બૈઅ વ શિરાઅ (લેન દેન) કરાર દેકર ન લેં, બલ્કે મુસ્તઆર તૌર પર લે લેં, જબ રકમ અદા કરના હો ઉસ વક્ત ઝેવર સામને લાકર રકમ દે દી જાએ ઔર બૈઅ ઉસ વક્ત કરાર દી જાએ ઔર ભાવકે મુતઅલ્લિક યે વાદા

પેહલેસે લે લિયા જાએ કે ઉસી સાબિકા તારીખકે ભાવસે મઆમલા હોગા, યા ઐસા કરેં કે સુનાર, સર્રાફ જિસસે સોના ખરીદા ગયા હૈ ઔર મસલન દોસો રૂપિયેકા સોના હૈ તો ઉસ સર્રાફસે દોસો રૂપિયે કર્ઝ લે લેં ઔર સોનેકી કીમત હાથકે હાથ અદા કરેં અબ આપકે ઝિમ્મે સોનેકી કીમત ન રહી બલ્કે વો સાબિકા લિયે હુએ રૂપિયે રહે, સુનારકે હિસાબમેં કોઈ ફર્ક નહીં પડા, આપકો કોઈ નુકસાન નહીં પહોંચા, મગર સોનેકી ખરીદારી ઉધાર હોનેકી વજહસે જો સૂદકા વબાલ હોતા, ઉસસે બચ ગયે.

ઈસી તરહ અગર ચાંદીકો ચાંદીકે રૂપિયેસે યા સોનેકો સોનેકી અશરફીસે ખરીદા જાતા હૈ ઔર નરખ (ભાવ) બાઝારકે હિસાબસે કુછ કમી બેશી લાઝિમ આતી તો સિર્ફ યે તદબીર કાફી હૈ કે જિન્સ બદલ દેં, મસલન સોના ખરીદેં તો કીમત ચાંદીસે, ઔર ચાંદી ખરીદેં તો કીમત સોનેસે અદા કર દેં, યા ચાંદીકે સાથ કુછ રેઝગારી મિલા લેં. ઔર આજકલ જો રૂપિયા ગલટકા ચલ ગયા હૈ ઉસમેં તો ખૂદ હી ગૈર જિન્સ શામિલ હૈ, ઉસસે ખરીદનેમેં કમી બેશીકા મુઝાઈકા નહીં, અલબત્તા ઉધાર ઉસમેં ભી નહીં કરના ચાહિયે.

ઔર યેહી હુકમ સચ્ચા ગોટા ખરીદનેકા હૈ કે ઉસમેં ઉધાર કરના સૂદ હૈ, ઔર કમી ઝિયાદતી ભી સૂદ હૈ, ઉસસે બચનેકા ભી વોહી તરીકા હૈ જો ઉપર મઝકૂર હુવા, ઈસી તરહ ઔર બહોતસી મિસાલેં હૈં જિનમેં સૂદકે વબાલે અઝીમમેં મહઝ લા પરવાહીસે લોગ મુબ્તલા હૈં, અગર ઝરા ફિકર કરેં, ઉલમાસે મસાઈલ માલૂમ કરેં તો ઉસસે આસાનીસે બચ સકતે હૈં.

ઈસી તરહ તમામ ફાસિદ લેન દેન ઔર મઆમલાતે ફાસિદા સૂદકે હુકમમેં હૈં ઔર ઉનસે બચનેકે લિયે ઉલમાને ઐસી હી તદબીરેં

લિખ્ખી હૈં, અગર ઝરા દીનકા ખયાલ હો તો ઈસ વબાલે અઝીમસે બચના કુછ મુશ્કિલ નહીં, સૈયદી વ મુર્શિદી કુતુબુલ આલમ મુજદ્દિદુલ મિલ્લત હકીમુલ ઉમ્મત હઝરત મૌલાના અશરફ અલી સાહબ થાનવી (રહ.) ને એક મુસ્તકિલ રિસાલા સફાઈ મઆમલાતમેં મઆમલાતે ફાસિદાકા મુફસ્સલ બયાન ઔર ઉનસે બચનેકી તદબીરેં લિખ્ખી હૈં, હર મુસલમાનકો ચાહિયે કે ઉસકો પઢકર યા સુનકર માલૂમાત હાસિલ કરે.

મસ્જિદમેં નજાસત યા બદબૂકી ચીઝ દાખિલ કરના

ઈસકા ગુનાહ હોના, ઈસસે ફરિશ્તોંકો ઈઝા પહોંચના, ઔર ઉનકા ઉસ શખ્સકે લિયે બદ દુઆ કરના અહાદીસે કસીરામેં મારૂફ વ મશહૂર હૈ, મગર લોગ આમ તૌર પર ઉસમેં બેફાઈદા મુબ્તલા હૈં, બચ્ચોંકો ઐસે નાપાક બદનકે સાથ મસ્જિદમેં લે જાના, જિનસે મસ્જિદકી નાપાકીકા ખતરા હો યા મિટ્ટીકે તેલ (કેરોસીન) કી લાલટેન વગૈરહ મસ્જિદમેં લે જાના, યા દિયાસલાઈ મસ્જિદમેં લે જાના, યા લેહસન, પ્યાઝ યા તંબાકૂ ખાકર બગૈર મુંહ સાફ કિયે મસ્જિદમેં જાના, યે સબ ઉસીમેં દાખિલ હૈ.

મસ્જિદમેં દુનિયાકી બાતેં યા દુનિયાકા કામ કરના

અહાદીસે કસીરામેં ઉસકી મમાનિઅત વારિદ હૈ. ઔર બાઝમેં હૈ કે મસ્જિદમેં દુનિયાકી બાતેં ઉસ શખ્સકી નેકિયોંકો ઈસ

તરહ ખા લેતી હૈ જૈસે આગ સૂખી હુઈ લકડીકો. અગર કોઈ ઝરૂરી બાત કિસીસે ઈત્તિફાકન કરના હો તો અવ્વલન મસ્જિદસે બાહિર દરવાઝા યા વુઝૂખાના વગૈરહમેં જાકર કરેં, ઔર ઈત્તિફાકન મસ્જિદકે ગોશેમેં ભી કોઈ મુખ્તસર બાત કિસીસે કર લેં તો કોઈ મુઝાઈકા નહીં, મગર મહઝ દુનિયાકી બાતેં કરનેકે લિયે મસ્જિદમેં મજલિસ જમાના ઈસ વઈદે શદીદમેં દાખિલ હૈ જિસમેં આજકલ આમ મુસલમાન મુબ્તલાં હૈં, ઔર ઝાહિર હૈ કે ઉસમેં ન કોઈ દુન્યવી ફાઈદા હૈ, ન ઉસકે છોડનેસે કોઈ નુકસાન.

નમાઝકી સફોંકો દુરૂસ્ત ન કરના

હદીસ :- જો શખ્સ સફકો મિલાએગા ઉસકો અલ્લાહ તઆલા અપને સાથ મિલાએગા. ઔર જો સફકો કતઅ કરેગા અલ્લાહ તઆલા ઉસસે કતઅ તઅલ્લુક ફરમાએગા.

(હાકિમ, ઝવાજિર)

ફાઈદા :- સફકો મિલાનેકા મતલબ યે હૈ કે બીચમેં જગહ ન છોડી જાએ. ઔર કતઅ કરના ઉસકી ઝિદ હૈ, યાની બીચમેં જગહ છોડ દેના.

હદીસ :- અપની સફોંકો દુરૂસ્ત વ બરાબર કરો, વરના અલ્લાહ તઆલા તુમહારે ચેહરે ફેર દેંગે, ઔર બાઝ રિવાયાતમેં હૈ કે તુમહારે દિલોંમેં ઈખ્તિલાફ પડ જાએગા.

(બુખારી વ મુસ્લિમ, ઝવાજિર)

સફમેં મિલકર ખડા હોના ઔર સફકો સીધા રખના સબકે નઝદીક વાજિબ હૈ. ઉસકે ખિલાફ કરના ગુનાહે શદીદ ઔર હદીસે મઝકૂરા વઈદોંકા મૂજિબ હૈ.

લેકિન અફસોસ હૈ કે હઝારોં મુસલમાન ઈસ ગુનાહ બેલઝ્ઝત વ બેફાઈદામેં મહઝ બેફિક્રીસે મુબ્તલા હૈં. ઉમૂમન બીચમેં કાફી જગહ છોડ દેતે હૈં. અગલી સફમેં જગહ હોતે હુએ પિછલી સફમેં ખડે હો જાતે હૈં. ફિર સફમેં ખડે હોનેમેં ભી આગે પીછે હો જાતે હૈં. યે સબ સખ્ત ગુનાહ હૈં.

મસ્અલા :- હર એક નમાઝીકે ટખ્ને દૂસરે નમાઝીકે ટખ્નોંકે મુકાબિલ રેહને ચાહિયેં, એડી પંજા આગે પીછે હો તો ઉસકા મુઝાઈકા નહીં, લેકિન ટખ્નોંકા તકાબુલ જો ઝરૂરી હૈ ઉસમેં કોતાહી કરના વબાલે અઝીમ હૈ.

ઈમામસે આગે નિકલ જાના

હદીસ :- ક્યા તુમમેંસે કોઈ ઈસ બાતસે નહીં ડરતા કે જબ વો રૂકૂઅ યા સિજદહમેં ઈમામસે પેહલે સર ઉઠાએ તો અલ્લાહ તઆલા ઉસકા સર ગધેકે સરસે તબ્દીલ કર દેં, યા ઉસકી શકલ ગધેકી શકલમેં તબ્દીલ કર દેં. (બુખારી વ મુસ્લિમ)

ઝાહિર હૈ કે યે ગુનાહે અઝીમ કે રૂકૂઅ યા સિજદહમેં ઈમામસે પેહલે સર ઉઠાએ મહઝ બેલઝ્ઝત વ બેફાઈદા ગુનાહ હૈ, ઈસમેં ભી બહોતસે નાવાકિફ મુબ્તલા હૈં.

નમાઝમેં દાએં બાએં કનખિયોંસે દેખના

હદીસ :- અલ્લાહ તઆલા અપને બંદા પર જબ કે વો નમ઼ાઝમેં હોતા હૈ બરાબર મુતવજ્જેહ રેહતે હૈં, મગર જબ વો અપના ચેહરા ફેરતા હૈ તો અલ્લાહ તઆલાકી તવજ્જોહ ભી હટ જાતી હૈ. (અહમદ, અબૂ દાઉદ, નસાઈ વગૈરહ)

હદીસ :- અય અઝીઝ નમાઝમેં દાએં બાએં ઈલ્તિફાત કરનેસે બચો, ઈસ લિયે કે નમાઝમેં ઈલ્તિફાત (યાની કનખિયોંસે દેખના) હલાકત હૈ. (તિરમિઝી)

નમાઝમેં કપડેકો લટકાના યા ઉસસે ખેલના

કપડેકો ઈસ્તેમાલ કરનેકા જો તરીકા મારૂફ હૈ ઉસકે ખિલાફ ઈસ્તેમાલ કરના, મસલન કુરતાકો સર પર ડાલ લે, યા ચાદર રૂમાલ વગૈરહકો સર પર ડાલકર પલ્લે દોનોં તરફ છોડે, ઉસકો સદલ કેહતે હૈં, યે નમાઝમેં નાજાઈઝ વ ગુનાહ હૈ. ઈસી તરહ કપડેકે કિસી હિસ્સાકો બારબાર ઉલટના પુલટના, યા બદનકે કિસી હિસ્સેકો બેઝરૂરત બારબાર હરકત દેતે રેહના, નાક યા કાનમેં બે ઝરૂરત ઉન્ગલી દાખિલ કરના વગૈરહ યે બેકાર ફેઅલ હૈ ઔર નમાઝમેં ગુનાહ હૈ.

જુમ્આકે દિન લોગોંકી ગરદનોં પરસે ફલાંગકર આગે પહોંચના

હદીસ :- જો શખ્સ જુમ્આકે દિન લોગોંકી ગરદનોં પર ફલાંગકર આગે ગયા, ગોયા એક પુલકો ઉબૂર કરકે જહન્નમમેં પહોંચ ગયા. (તિરમિઝી, ઈબ્ને માજા, ઝવાજિર)

હદીસ :- આં હઝરત (સ.અ.વ.) જુમ્આકે રોઝ ખુત્બા દે રહે થે. એક શખ્સ લોગોંકી ગરદનોં પર ફલાંગતા હુવા આગે બઢને લગા તો આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા બૈઠ જાઓ, તુમને લોગોંકો ઈઝા પહોંચાઈ. (અહમદ, અબૂ દાઉદ, નસાઈ વગૈરહ, ઝવાજિર)

ઔર દૂસરી રિવાયતમેં હૈ કે આપ (સ.અ.વ.) ને ફરમાયા કે મૈં દેખતા હૂં કે તુમ લોગોંકો ઈઝા દેતે આ રહે હો. ઔર જિસને કિસી મુસલમાનકો ઈઝા પહોંચાઈ ઉસને મુઝે ઈઝા પહોંચાઈ ઔર જિસને મુઝે ઈઝા દી ઉસને અલ્લાહ તઆલાકો ઈઝા દી.

(તબરાની)

ઔર બાઝ રિવાયાતે હદીસમેં હૈ કે જો શખ્સ લોગોંકી ગરદનોં પર ફલાંગકર આયા, ઉસકા જુમ્આ ઝોહર હો ગયા, યાની જુમ્આકી ફઝીલત વ સવાબ બાતિલ હો ગયા.

તંબીહ :- ગૌર કીજિયે કે હદીસમેં ઈસ ફેઅલ પર કિતની સખ્ત વઈદેં વારિદ હૈં, ઔર યે ભી ઝાહિર હૈ કે ઉસ ફેઅલમેં ન કોઈ લઝ્ઝત હૈ ન કોઈ ફાઈદા, મહઝ શયતાની હરકત હૈ કે બહોતસે મુસલમાન ઈસ બલામેં મુબ્તલા હૈં, અગર વો પીછે હીકી સફમેં બલ્કે જૂતોંમેં ખડે હો જાએં તો હઝાર દરજા બેહતર હૈ, અલ્લાહ તઆલા હમ સબકો રસૂલે કરીમ (સ.અ.વ.) કી તાલીમાત પર અમલ કરને ઔર તમામ છોટે બડે ગુનાહોંસે બચનેકી તૌફીક અતા ફરમાએં. આમીન.

ગુનાહોંકી તવીલ ફેહરિસ્ત પર નઝર ડાલી જાએ તો ઔર ભી બહોત્તસે ગુનાહ ઐસે હી મિલેંગે જો બેલઝ્ઝત વ બેફાઈદા હૈં. મહઝ ગફલત વ બેપરવાઈસે લોગ ઉસમેં મુબ્તલા હૈં લેકિન ઈસ વક્ત ઈસી હિસ્સા પર ઈકતિફા કિયા જાતા હૈ.

એલાન :- ઈસ રિસાલાકો ખતમ કરતે હુએ અલ્લામા ઝૈનુલ આબિદીન ઈબ્ને નજીમ મિસરી હન્ફી સાહબ તસાનીફ મશ્હૂરા ઈશ્બાહ વન્નઝાઈર વગૈરહકા એક રિસાલા દરબારએ સગાઈર વ કબાઈર યાદ આયા જો ઉનકે મજમૂઆ રસાઈલે દીનિયામેં ચૌતીસવાં

રિસાલા હૈ ઔર અલ ઈશબાહ વન્નઝાઈર મિસરીકે આખિરમેં લગા હુવા હૈ, ઉસમેં મુખ્તસર તૌર પર તમામ કબીરા ગુનાહોંકો અલાહિદા ઔર સગાઈરકો અલાહિદા બતૌર ફેહરિસ્ત જમા કર દિયા હૈ, ખયાલ આયા કે યે ફેહરિસ્ત સગીરા વ કબીરા ગુનાહોંકી ઈસ રિસાલાકે સાથ મિલા દી જાએ કે ઉસ પર કિસીકો ખુદા ન ખ્વાસ્તા અમલકી તૌફીક ન હો તો કમસે કમ ઉસકો દેખકર ઈલ્મ તો દુરૂસ્ત હો જાએ કે ફલાં કામ ગુનાહ હૈ. ઔર કમ અઝ કમ કિસી વક્ત ઉસકો નદામત તો હો. ઔર નદામત હી ઈસ બાબમેં કલીદે કામિયાબી (કામિયાબીકી કુંજી) હૈ. ઔર ચૂંકે યે એક મુસ્તકિલ રિસાલા હૈ, ઔર અલાહિદા શાએઅ હોના ભી ઉસકા મુફીદ હૈ, ઈસ લિયે ઈસકો મુસ્તકિલ રિસાલા હીકી સૂરતમેં ઉસકા ઝમીમા બનાના મુનાસિબ સમઝા, ઔર ઈસ ઝમીમાકા નામ ઈન્ઝારૂલ **અશાઈરિ મિનસ્સગાઈરિ વલ્ કબાઈરિ** તજવીઝ કિયા, **વલ્લાહુલ્ મુવફ્ફિકુ વહુવ યહ્દિસ્સબીલ.**

નાકારા ખલાઈક

બંદા મુહમ્મદ શફીઅ દેવબંદી અફલ્લાહુ અન્હુ

આખરી મુહર્રમ સન હિ. ૧૩૬૭

ઈન્ઝારૂલ અશાઈર મિનસ્સગાઈર વલ કબાઈર

બિસ્મિલ્લા હિર્રહ્‌મા નિર્રહીમ

અલ્હમ્દુલિલ્લાહિ વ કફા વ સલામુન અલા ઈબાદિહિલ્લઝી નસ્તફા.

અમ્મા બાદ! આજકલ મુખ્તલિફ અસ્બાબસે મઆસી ઔર ગુનાહોંકી કસરત વબાએ આમકે દરજાકો પહોંચ ગઈ ઔર જિસકે તૂફાનને દુનિયાકી ખુશ્કી વ દરિયાકો ઔર મશરિક વ મગરિબકો ઘેર લિયા ઔર હાલત યે હો ગઈ કે કોઈ ખુદાકા બંદા ગુનાહોંસે બચનેકા ઈરાદા ભી કરે તો દુનિયાકી ફિઝા ઉસ પર તંગ નઝર આને લગી, યહાં તક કે બહોતસે લોગ હિંમત તોડ બૈઠે ઔર બચનેકી કોશિશ હી છોડ દી.

લેકિન અગર કોઈ વબાઈ મર્ઝ આમ હો જાએ ઔર કોઈ દવા વ તદબીર કારગર નઝર આએ જબ ભી અકલ વ દાનિશ ઔર તબીઅત વ શરીઅતકા ફૈસલા યેહી રેહતા હૈ કે હિફાઝતી તદાબીર ઔર ઈબ્તિલા હો જાએ તો દવા વ ઈલાજ ન છોડા જાએ, ન યે કે ઉસકી કોશિશ કી જાએ કે ઉસ મર્ઝકો સિહ્‌હત, ઔર બીમારીકો તંદુરૂસ્તી સાબિત કરનેમેં તકરીર વ તેહરીરકા ઝોર સર્ફ કિયા જાએ.

ઈસ લિયે ઈસ રિસાલામેં તમામ સગીરા વ કબીરા ગુનાહોંકી મુખ્તસર ફેહરિસ્ત લિખ્ખી જાતી હૈ તાકે ઉસકે પેશે નઝર હોનેસે અવ્વલ તો ઈલ્મ સહીહ હો જાએ કે મર્ઝકો મર્ઝ ગુનાહકો ગુનાહ

સમઝને લગે, જિસકા સમરહ યે હૈ કે ગુનાહોં પર નદામત વ અફસોસ હો. ઔર નદામત હી તૌબાકા આલા રૂકન હૈ જિસસે સબ ગુનાહ મિટ જાતે હૈં. દૂસરે યે કે જબ ગુનાહકો ગુનાહ સમઝેગા ઔર ઉનકો નઝરમેં રખ્ખેગા તો ઈન્શાઅલ્લાહ કિસી ન કિસી વક્ત તૌબા ઔર બચનેકી તૌફીક ભી હો જાએગી.

મઆસી કબાઈર વ સગાઈરકે બયાનમેં ઉલમાકી મુસ્તકિલ તસાનીફ ભી મુતઅદ્દદ મૌજૂદ હૈં જિનમેં ઝિયાદા મુફસ્સલ ઔર મશ્હૂર કિતાબ અલ ઝવાજિર અન ઈકતિરાફિલ કબાઈર અલ્લામા ઈમામ ઈબ્ને હજર હૈસમી મક્કીકી તસ્નીફ હૈ જો તકરીબન સાડે ચારસો સફહાતકી કિતાબ દો જિલ્દોંમેં હૈ ઔર જિસમેં ચારસો સડસઠ (૪૬૭) ગુનાહોંકા મુફસ્સલ બયાન મઅ વઈદ અઝ કુરઆન વ હદીસ વ આસારે સલફકે મઝકૂર હૈ.

લેકિન ઈસ વક્ત ઝરૂરત ઈસકી થી કે મુખ્તસર તૌર પર ઈજમાલી નકશા મુરત્તબ કિયા જાએ તાકે એક નઝરમેં ઈન્સાન ઉસકો દેખકર અપને આમાલ વ અફઆલકા જાઈઝા લે સકે. ઈસ ગર્ઝકે લિયે ઈમામ ઝૈનુલ આબિદીન ઈબ્ને નજીમ મિસરીકા એક રિસાલા જો ઉનકે મજમૂઆ રસાઈલ દીનિયહમેં દર્જ હૈ, ઉસકો ઉર્દૂ ઝબાનમેં મુન્તકિલ કર દેના કાફી સમઝા. ઉસ રિસાલામેં અલ્લામા મૌસૂફને અવ્વલ સબ કબીરા ગુનાહોંકી ફિર સગીરા ગુનાહોંકી ફેહરિસ્ત દી હૈ, ઉસકે બાદ સગીરા કબીરા ગુનાહોંકી તારીફ પર મુફસ્સલ કલામ કિયા હૈ, ઔર ઉસકે બાદ ઉનમેંસે ખાસ ખાસ ગુનાહોંકે મુતઅલ્લિક તશરીહ વ તફસીલ ભી બયાન કી હૈ, અહકરને સહૂલતકે ખાતિર મુનાસિબ સમઝા કે સગીરા કબીરાકી તારીફ પેહલે લિખ દી જાએ ઔર ફિર ઉનકી ફેહરિસ્ત ઔર જિસ

ગુનાહકે મુતઅલ્લિક કોઈ તશરીહ ઝરૂરી હો વો ઉસકે સાથ હી લિખ દી જાએ.

ગુનાહે કબીરા વ સગીરાકી તારીફ

એક જમાઅતે ઉલમાકા કૌલ યે હૈ કે હર ગુનાહ કબીરા હી હૈ કોઈ સગીરા નહીં. ક્યૂંકે હર ગુનાહમેં અલ્લાહ તઆલા ઔર ઉસકે રસૂલ (સ.અ.વ.) કે ઈરશાદકી મુખાલિફત હૈ ઔર મુખાલિફત અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસૂલકી કિતની હી કમ હો વો ભી સખ્ત ઔર બડા ગુનાહ હૈ ઈસ લિયે ઉસકો સગીરા નહીં કેહ સકતે, ફિર જો સગીરા વ કબીરાકી તકસીમ મશ્હૂર હૈ યે મહઝ ઈઝાફી ઔર નિસ્બતી હૈ કે બાઝ ગુનાહ બમુકાબલા દૂસરે ગુનાહકે સગીરા હોતા હૈ. શેખ અબૂ ઈસહાક અસ્ફરાઈની, કાઝી અબૂબક્ર બાકલાની, ઈમામુલ હરમૈન, તકીયુદ્દીન સુબુકી ઔર આમ અશાઈરાકા યેહી કૌલ હૈ. ઔર જમહૂર ઉલમાકા મઝહબ યે હૈ કે ગુનાહ બાઝ સગીરા હૈં બાઝ કબીરા. ક્યૂંકે ઉસ પર સબકા ઈત્તિફાક હૈ કે બાઝ ગુનાહ ઐસે હૈં કે ઉનકે કરનેવાલેકો ફાસિક, મરદૂદુશ શહાદત સમઝા જાતા હૈ. ઔર બાઝ ઐસે હૈં કે ઉનકે કરનેવાલેકો ફાસિક નહીં કહા જાતા, ઔર ઉસકી શહાદત રદ નહીં કી જાતી.

કિસ્મે અવ્વલકો ઈસ્તિલાહમેં કબીરા ઔર દૂસરેકો સગીરા કહા જાતા હૈ. ઔર પેહલી જમાઅત ઔર જમહૂરકા ઈખ્તિલાફ ભી દર હકીકત મહઝ નામકા ઈખ્તિલાફ હૈ હકીકતમેં કોઈ ઈખ્તિલાફ નહીં, ક્યૂંકે જમહૂર ઉલમા જો બાઝ ગુનાહોંકો સગીરા કેહતે હૈં ઉસકા ભી યે મતલબ નહીં કે ઉનકે કરનેમેં કોઈ બુરાઈ નહીં યા મામૂલી ખરાબી હૈ બલ્કે અલ્લાહ વ રસૂલકી મુખાલિફતકી

હૈસિયતસે હર ગુનાહ બડા ઔર સખ્ત વબાલ હૈ (ઝવાજિર) આગકા બડા અંગારા જૈસા તબાહકુન હૈ વૈસે હી છોટી ચિંગારી ભી. બિચ્છૂ છોટા હો યા બડા, ઈન્સાનકે લિયે દોનોં મુસીબત હૈં.

ફિર ઈસ્તિલાહી કબીરા વ સગીરાકી તારીફમેં ઉલમાકે અકવાલ બહોત મુખ્તલિફ હૈં. અલ્લામા ઈબ્ને નજીમને અપને રિસાલામેં તકરીબન ચાલીસ અકવાલે મુખ્તલિફા નક્લ કિયે હૈં. ઈસી તરહ અલ્લામા ઈબ્ને હજર હૈસમી મક્કીને બહોતસે મુખ્તલિફ અકવાલ લિખ્ખે હૈં. મગર ઉન સબમેં જો ઝિયાદા જામેઅ ઔર સલફ સહાબા વ તાબિઈનસે મન્કૂલ હૈ યે હૈ કે જિસ ગુનાહ પર કુરઆન યા હદીસમેં આગ ઔર જહન્નમકી વઈદ સરાહતસે આઈ હો વો કબીરા હૈ, ઔર જિસ પર ઉસકી તસરીહ મન્કૂલ નહીં મહઝ મમાનિઅત વારિદ હુઈ હૈ વો સગીરા હૈ. હઝરત હસન બસરી (રહ.), સઈદ બિન જુબૈર (રહ.) મુજાહિદ, ઝહાક વગૈરહસે યેહી તારીફ મન્કૂલ હૈ (ઝવાજિર) ઔર ઈમામ ગઝાલી (રહ.) ને ફરમાયા કે જિસ ગુનાહ પર ઈન્સાન બેપરવાઈકે સાથ ઢેટ (બેબાક) હોકર ઈકદામ કરે તો કબીરા હૈ ખ્વાહ કિતના હી છોટા ગુનાહ હો. ઔર જો ગુનાહ ઈત્તિફાકી સરઝદ હો ગયા ઔર ઉસકે સાથ વો દિલમેં ખુદા તઆલાસે ડરતા હૈ, નદામત વ અફસોસ સાથ સાથ હૈં વો સગીરા હૈ ખ્વાહ કિતના હી બડા ગુનાહ હો.

બારબાર કરને ઔર ઈસરાર કરનેસે સગીરા ગુનાહ ભી કબીરા હો જાતા હૈ

ઈમામ રાફઈ (રહ.) ફરમાતે હૈં કે જિસ ગુનાહકો સગીરા કહા જાતા હૈ વો ઉસી વક્ત સગીરા હૈ જબ તક ઉસ પર ઈસરાર

ઔર દવામ (હમેશા) ન કરે, કભી કભાર સાદિર હો જાએ. ઔર જો શખ્સ કિસી સગીરા ગુનાહ પર ઈસરાર વ દવામ કરે વો મિસ્લે મુરતકિબ કબીરાકે હૈ.

નીઝ જો શખ્સ બહોતસે સગીરા ગુનાહોંમેં મુબ્તલા હો યહાં તક કે ઉસકી તાઆત પર ગાલિબ આ જાએ, વો ભી ફાસિક મરદૂદુશ શહાદત હૈ. (ઝવાજિર)

અબ વો ફેહરિસ્ત કબાઈર વ સગાઈરકી અલ્લામા ઈબ્ને નજીમકે રિસાલેસે નકલ કી જાતી હૈ.

કબાઈર (બળે ગુનાહ)

(૧) ઝિના (ઔરતસે બદફેઅલી) કરના.

(૨) લવાતત (લડકેસે બદફેઅલી) કરના.

(૩) શરાબ પીના, અગરચે એક કતરા હો, ઈસી તરહ તાડી, ગાંજા, ભોંગ વગૈરહ નશાકી ચીઝેં પીના.

(૪) ચોરી કરના,

(૫) પાકદામન ઔરત પર ઝિનાકી તોહમત લગાના.

(૬) નાહક કિસીકો કતલ કરના.

(૭) શહાદતકો છુપાના જબ કે ઉસકે સિવા ઔર કોઈ શાહિદ (ગવાહ) ન હો.

(૮) ઝૂઠી ગવાહી દેના.

(૯) ઝૂઠી કસમ ખાના.

(૧૦) કિસીકા માલ ગસબ કરના.

(૧૧) મૈદાને જિહાદસે ભાગના (જબકે મુકાબલેકી કુદરત મૌજૂદ હો).

(૧૨) સૂદ (વ્યાજ) ખાના.

(૧૩) યતીમકા માલ નાહક ખાના.

(૧૪) રિશ્વત લેના.

(૧૫) માં બાપકી નાફરમાની કરના.

(૧૬) કતઅ રહમી કરના (કરીબી રિશ્તેદારોંકે હુકૂક અદા ન કરના).

(૧૭) રસૂલુલ્લાહ (સ.અ.વ.) કી તરફ કિસી કૌલ યા ફેઅલકો બિલ કસ્દ ઝૂઠ મન્સૂબ કરના.

(૧૮) રમઝાનમેં બિલા ઉઝ્ર રોઝા તોડના.

(૧૯) નાપ તોલમેં કમી કરના.

(૨૦) કિસી ફર્ઝ નમાઝકો અપને વક્તસે આગે યા પીછે કરના.

(૨૧) ઝકાત યા રોઝાકો અપને વક્ત પર ન અદા કરના (ઉઝ્ર વ બીમારીકી સૂરતમેં અલગ બાત હૈ).

(૨૨) ફર્ઝ હજ અદા કિયે બગૈર મર જાના (અગર મૌતકે વક્ત વસિય્યત કર દી ઔર હજકા ઈન્તિઝામ છોડા તો ઉસ ગુનાહસે નિકલ ગયા.)

(૨૩) કિસી મુસલમાનકો ઝુલ્મન નુકસાન પહોંચાના.

(૨૪) કિસી સહાબીકો બુરા કેહના.

(૨૫) ઉલમા ઔર હુફ્ફાઝે કુરઆનકો બુરા કેહના, ઉનકો બદનામ કરનેકે દરપે હોના.

(૨૬) કિસી ઝાલિમકે પાસ કિસીકી ચુગલખોરી કરના.

(૨૭) દયાસત યાની અપની બીવી, બેટી વગૈરહકો બઈખ્તિયાર ખૂદ હરામમેં મુબ્તલા કરના યા ઉસ પર રાઝી હોના.

(૨૮) કિયાદત યાની કિસી અજનબી ઔરતકો હરામ પર આમાદા કરના ઔર ઉસકે લિયે દલાલી કરના.

(૨૯) બાવજૂદ કુદરતકે અમ્ર બિલ મારૂફ ઔર નહી અનિલ મુન્કરકો છોડના.

(૩૦) જાદૂ સીખના ઔર સિખાના યા ઉસ પર અમલ કરના.

(૩૧) કુરઆનકો યાદ કરકે ભુલા દેના (યાની બઈખ્તિયાર ખૂદ લા પરવાઈસે ભુલા દેં, કિસી બીમારી ઔર કમઝોરીસે ઐસા હો જાએ વો ઉસમેં દાખિલ નહીં). ઔર બાઝ ઉલમાને ફરમાયા કે કુરઆન ભૂલ જાના જો ગુનાહે કબીરા હૈ ઉસસે મુરાદ યે હૈ કે ઐસા ભૂલ જાએ કે દેખકર ભી ન પઢ સકે.

(૩૨) કિસી જાનદારકો આગમેં જલાના (સાંપ, બિચ્છૂ, તતિય્યેકી તકલીફસે બચનેકી અગર કોઈ ઔર સૂરત જલાનેકે સિવા ન હો તો મુઝાઈકા નહીં).

(૩૩) કિસી ઔરતકો ઉસકે શૌહરકે પાસ જાને ઔર હુકૂકે શૌહરી અદા કરનેસે રોકના.

(૩૪) અલ્લાહ તઆલાકી રહમતસે માયૂસ હોના.

(૩૫) અલ્લાહ તઆલાકે અઝાબસે બેખૌફ હોના.

(૩૬) મુરદાર જાનવરકા ગોશ્ત ખાના (ઈઝતિરારકી હાલતમેં અલગ બાત હૈ).

(૩૭) ખિન્ઝીર (સુવ્વર) કા ગોશ્ત ખાના (ઈઝતિરારકી હાલતમેં અલગ બાત હૈ).

(૩૮) ચુગલખોરી કરના.

(૩૯) કિસી મુસલમાન યા ગૈર મુસ્લિમકી ગીબત કરના.

(૪૦) જુવા ખેલના.

(૪૧) માલમેં ઈસરાફ (મસ્લિહત વ ઝરૂરતસે ઝાઈદ ખર્ચ કરના)

(૪૨) ઝમીનમેં ફસાદ ફૈલાના.

(૪૩) કિસી હાકિમકા હકસે ઉદૂલ કરના.

(૪૪) અપની ઔરતકો માં બેટીકે મિસ્લ કેહના, જિસકો અરબીમેં ઝિહાર કહા જાતા હૈ.

(૪૫) ડાકાઝની કરના.

(૪૬) કિસી સગીરા ગુનાહ પર મુદાવમત (હમેશા) કરના.

(૪૭) ગુનાહ પર કિસીકી મદદ કરના યા ગુનાહ પર આમાદા કરના.

(૪૮) લોગોંકો ગાના સુનાના, ઔર ઔરતકા ગાના મુતલકન.

(૪૯) લોગોંકે સામને સતર ખોલના.

(૫૦) કિસી વાજિબ હકકે અદા કરનેમેં બુખ્લ કરના.

(૫૧) હઝરત અલી (રદિ.) કો સિદ્દીકે અકબર (રદિ.), ફારૂકે આઝમ (રદિ.) સે અફઝલ કેહના.

(૫૨) ખૂદકુશી કરના યા અપને કિસી ઉઝ્વકો બઈખ્તિયાર ખૂદ હલાક કરના ઔર યે દૂસરેકો કતલ કરનેસે ઝિયાદા ગુનાહ હૈ. (અબૂ દાઉદ)

(૫૩) પેશાબકી છીંટોંસે ન બચના.

(૫૪) સદકા (હદિયા) દેકર એહસાન જતલાના, ઔર તકલીફ પહોંચાના.

(૫૫) કઝા વ કદર (તકદીર) કા ઈન્કાર કરના.

(૫૬) અપને અમીરસે ગદ્દારી કરના.

(૫૭) નુજૂમી (જ્યોતિશ) યા કાહિનકી તસ્દીક કરના.

(૫૮) લોગોંકે નસબ પર તાને દેના.

(૫૯) કિસી મખ્લૂકકે લિયે બતૌરે નઝર (મન્નત) તકર્રુબ જાનવરકી કુરબાની કરના.

(૬૦) તેહબંદ યા પાજામા વગૈરહકો તકબ્બુરકે તૌર પર ટખ્નોંસે નીચા લટકાના.

(૬૧) કિસી ગુમરાહીકી તરફ લોગોંકો બુલાના યા કોઈ બુરી રસમ નિકાલના.

(૬૨) અપને ભાઈ મુસલમાનકી તરફ તલવાર યા ચાકૂ વગૈરહસે મારનેકા ઈશારા કરના.

(૬૩) ઝગડે લડાઈકા ખૂગર (આદી) હોના.

(૬૪) ગુલામકો ખસી બનવાના યા ઉસકે ઉઝ્વકો કટવાના યા ઉસકો સખ્ત તકલીફ દેના.

(૬૫) એહસાન કરનેવાલેકી નાશુક્રી કરના.

(૬૬) ઝરૂરતસે ઝિયાદા પાનીમેં બુખ્લ કરના.

(૬૭) હરમે મોહતરમમેં ઈલ્હાદ વ ગુમરાહી ફૈલાના (યે હર જગહ ગુનાહ હૈ મગર હરમમેં સખ્ત હૈ).

(૬૮) લોગોંકે પોશીદા ઉયૂબકો તલાશ કરના ઔર ઉનકે દરપે હોના.

(૬૯) ચોસર ખેલના યા તબલા સારંગી વગૈરહ બજાના (ઔર હર ઐસા ખેલ ખેલના જિસકી હુરમત પર ઉલમાકા ઈત્તિફાક હૈ) ગુનાહે કબીરામેં દાખિલ હૈ.

(૭૦) ભાંગ ખાના પીના.

(૭૧) મુસલમાનકા કિસી મુસલમાનકો કાફિર કેહના.

(૭૨) એકસે ઝાઈદ બીવિયાં હોં તો ઉનકે હુકૂકમેં બરાબરી ન કરના.

(૭૩) ઈસ્તિમ્ના બિલ્યદ (અપને હાથસે મુશ્તઝની કરકે શહવત પૂરી કરના).

(૭૪) હાઈઝા ઔરતસે જિમાઅ કરના.

(૭૫) મુસલમાનોં પર ચીઝોંકી ગિરાનીસે ખૂશ હોના.

(૭૬) કિસી જાનવર ગાય, બકરી વગૈરહસે જિમાઅ કરના.

(૭૭) આલિમકા અપને ઈલ્મ પર અમલ ન કરના.

(૭૮) કિસી ખાનેકો બુરા કેહના (બનાને યા પકાનેકી ખરાબી બયાન કરના ઈસમેં દાખિલ નહીં).

(૭૯) ગાને બજાનેકે સાથ રક્સ (નાચ) કરના.

(૮૦) દુનિયાકી મુહબ્બત (યાની દીનકે મુકાબલેમેં દુનિયાકો તરજીહ દેના).

(૮૧) બેરીશ (બગૈર દાઢીવાલે) લડકેકી તરફ શહવતસે નઝર રખના.

(૮૨) કિસી દૂસરેકે ઘરમેં ઝાંકના.

(૮૩) દૂસરેકે ઘરમેં બગૈર ઈજાઝત દાખિલ હોના.

સગાઈર (છોટે ગુનાહ)

(૧) ગૈર મહરમ ઔરતકી તરફ ઈરાદાસે દેખના.

(૨) અજનબી ઔરતકે સાથ તન્હા મકાનમેં બૈઠના, યા ઉસકો હાથ લગાના.

(૩) કિસી ઈન્સાન યા જાનવર પર લાનત કરના.

(૪) વો ઝૂઠ જિસમેં કિસીકો કોઈ નુકસાન ન પહોંચે.

(૫) કિસી મુસલમાનકી હિજો (બુરાઈ) કરના, અગરચે ઈશારાસે હો ઔર બાત સચ્ચી હો.

(૬) બાલાખાના વગૈરહ પર બગૈર ઝરૂરત ચઢના, જિસસે લોગોંકે મકાનાત સામને પડેં.

(૭) કિસી મુસલમાનસે બગૈર ઉઝર તર્કે તઅલ્લુક રખના, તીન દિનસે ઝાઈદ.

(૮) બગૈર ઈલ્મ વ તેહકીકકે કિસીકી તરફસે ઝગડા કરના, ઔર ઈલ્મ વ તેહકીકકે બાદ ખિલાફે હક પર ઝગડા કરના.

(૯) નમાઝમેં બઈખ્તિયાર ખૂદ હંસના યા કિસી મુસીબતકી વજહસે રોના.

(૧૦) મર્દકો રેશમી લિબાસ પહેનના.

(૧૧) અકડકર ઔર ઈતરાકર ચલના.

(૧૨) કિસી ફાસિકકે પાસ બૈઠના ઉઠના.

(૧૩) મકરૂહ ઔકાત (તુલૂઅ વ ગુરૂબ ઔર નિસ્ફુન્નહારકે વક્ત) મેં નમાઝ પઢના.

(૧૪) અય્યામે મનહિયા (ઈદૈન ઔર અય્યામે તશરીક) મેં રોઝા રખના.

(૧૫) કિસી મસ્જિદમેં નજાસત (નાપાકી) દાખિલ કરના.

(૧૬) મસ્જિદમેં કિસી મજનૂન યા ઈતને છોટે બચ્ચેકો લે જાના જિસસે મસ્જિદકી નાપાકીકા ખતરા હો.

(૧૭) પેશાબ યા પાખાનાકે વક્ત કિબ્લાકી તરફ મુંહ યા પીઠ કરકે બૈઠના.

(૧૮) હમ્મામમેં બિલકુલ નંગા હો જાના, અગર લોગોંકે

સામને ન હો.

(૧૯) સૌમે વિસાલ યાની ઈસ તરહ રોઝા પર રોઝા રખના કે દરમિયાનમેં બિલકુલ ઈફતાર ન કરે.

(૨૦) જિસ ઔરતસે ઝિહાર કર લિયા હો, ઝિહારકા કફફારા અદા કરનેસે પેહલે ઉસસે જિમાઅ કરના.

(૨૧) ઔરતકા બગૈર મહરમકે સફર કરના. બગૈર મજબૂરી હિજરત કરના પડે તો વો ઉસસે મુસ્તસ્ના (અલગ) હૈ.

(૨૨) ખાને પીનેકી ઝરૂરી ચીઝેં અનાજ વગૈરહકો ગિરાનીકે (મહેંગાઈકે) ઈન્તિઝારમેં રોકના.

(૨૩) કિસી ચીઝકા મઆમલા દો શખ્સોંમેં ખરીદો ફરોખ્તકા હો રહા હૈ, યા કિસીકી મંગની કિસી જગહ લગી હૈ ઉસકા જવાબ હોનેસે પેહલે ઉસકી ખરીદારી યા ઉસ પૈગામમેં રૂકાવટ ડાલના.

(૨૪) ગાંવવાલે જો માલ શહેરમેં બેચનેકે લિયે લાએં, ઉસકો બતૌર આડહતકે ફરોખ્ત કરના.

(૨૫) શહેરમેં આનેવાલે માલકો બાઝારમેં આનેસે પેહલે શહેરસે બાહિર જાકર ખરીદના.

(૨૬) જુમ્આકી અઝાનકે બાદ ખરીદો ફરોખ્ત કરના.

(૨૭) સૌદેકે ઐબકો ઉસકી બૈઅકે વક્ત છુપાના.

(૨૮) શૌકિયા કુત્તા પાલના (શિકારકે લિયે યા ખેત, બાગ, ઘરકી હિફાઝતકે લિયે પાલા જાએ તો જાઈઝ હૈ).

(૨૯) શરાબકો અપને ઘરમેં રખના.

(૩૦) શતરંજ ખેલના.

(૩૧) શરાબકી ખરીદો ફરોખ્ત (લેન દેન) કરના.

(૩૨) મામૂલી ચીઝેં એક દો લુકમેકી ચોરી કરના.

(૩૩) હદીસ સુનાને યા બતલાને પર ઉજરત ઠહેરાના.

(૩૪) ખડે હોકર પેશાબ કરના.

(૩૫) ગુસલખાને યા પાનીકે ઘાટ પર પેશાબ કરના.

(૩૬) નમાઝમેં સદલ કરના યાની કપડેકો ઉસકી વઝએ તબઈકે ખિલાફ લટકાના.

(૩૭) જનાબતકી હાલતમેં (હાજતે ગુસલ) અઝાન દેના.

(૩૮) જનાબતકી હાલતમેં મસ્જિદમેં બગૈર ઉઝ્ર દાખિલ હોના.

(૩૯) નમાઝમેં કોખ પર હાથ રખકર ખડા હોના.

(૪૦) નમાઝમેં એક લંબી ચાદરમેં ઈસ તરહ લિપટ જાના કે હાથ નિકાલના મુશ્કિલ હો.

(૪૧) નમાઝમેં કપડે યા બદનકે સાથ ખેલ કરના. યાની બગૈર ઝરૂરત કિસી ઉઝ્વકો હરકત દેના યા કપડેકો ઉલટ પુલટ કરના.

(૪૨) કિસી નમાઝ પળ્હનેવાલેકે આગે ઉસકી તરફ રૂખ કરકે બૈઠના યા ખડા હોના.

(૪૩) નમાઝમેં દાએં બાએં યા આસમાનકી તરફ દેખના.

(૪૪) મસ્જિદમેં દુનિયાકી બાતેં કરના.

(૪૫) મસ્જિદમેં ઐસે કામ કરના જો ઈબાદત નહીં.

(૪૬) રોઝાકી હાલતમેં અપની બીવીકે સાથ મુબાશિરત (નંગે હોકર લિપટના).

(૪૭) રોઝામેં અપની બીવીકા બોસા લેના, જબકે ઉસકો હદસે બળ્હનેકા ખતરા હો.

(૪૮) ઝકાત રદ્દી માલસે અદા કરના.

(૪૯) જાનવરકો પુશ્તકી તરફસે ઝબહ કરના.

(૫૦) સડી હુઈ મછલી યા જો મરકર પાનીકે ઉપર આ જાએ ઉસકો ખાના.

(૫૧) મછલીકે સિવા કોઈ દૂસરા જાનવર મરા હુવા ખાના.

(૫૨) હલાલ ઔર ઝબહ કિયે હુએ જાનવરકે આઝાએ મખ્સૂસા ઔર મસાના ઔર ગદ્દૂદકા ખાના.

(૫૩) હુકૂમતકી તરફસે બિલા ઝરૂરત ચીઝોંકા ભાવ મુકર્રર કરના.

(૫૪) લડકી આકિલા બાલિગાકા નિકાહ ખૂદ વલીકી ઈજાઝતકે બગૈર કરના (જબકે વલી બિલા વજહ નિકાહમેં માનેઅ ન હો).

(૫૫) નિકાહે શુગાર (યાની લડકીકે મહરમેં બજાએ રૂપિયે પૈસેકે અપની લડકી દેના) ઔર વો સૂરત જિસકો હમારે ઉર્ફમેં આંટા સાંટા કેહતે હૈં, ઉસમેં દોનોં લડકિયોંકા મહર અલાહિદા અલાહિદા મુકર્રર હોતા હૈ વો ઉસમેં દાખિલ નહીં, જાઈઝ હૈ.

(૫૬) બીવીકો એક વક્તમેં એકસે ઝાઈદ તલાક દેના.

(૫૭) બીવીકો બિલા ઝરૂરત બાઈન તલાક દેના (બલ્કે રજઈ તલાક દેના ચાહિયે).

(૫૮) હૈઝકી હાલતમેં તલાક દેના (ખુલઅકી સૂરત મુસ્તસ્ના હૈ).

(૫૯) જિસ તુહુરમેં જિમાઅ કર ચુકા હૈ ઉસમેં તલાક દેના.

(૬૦) મુતલ્લકા બીવીસે બઝરીઆ ફેઅલ (જિમાઅ વગૈરહકે) રજઅત કરના (બલ્કે અવ્વલ રજઅત કૌલસે હોની ચાહિયે).

(૬૧) ઔરતકો તકલીફ પહોંચાને ઔર ઈદ્દત તવીલ કરનેકે ખયાલસે રજઅત કરના.

(૬૨) ઔરતકો તકલીફ પહોંચાનેકે ખયાલસે ઈલાઅ કરના (યાની ઉસકે પાસ જાનેસે કસમ ખાના).

(૬૩) અપની ઔલાદકો ચીઝ દેનેમેં બરાબરી ન કરના (હાં કિસી લડકેમેં ઈલ્મ વ સલાહિયત ઝિયાદા હોનેકે સબબ ઉસકો કુછ ઝિયાદા દે દેં તો મુઝાઈકા નહીં).

(૬૪) કાઝી વ હાકિમકા મુકદ્દમાકે ફરીકૈનકે સાથ નશિસ્તમેં યા અપની તવજ્જોહમેં બરાબરી ન કરના.

(૬૫) બાદશાહકા ઈન્આમ કબૂલ કરના.

(૬૬) જિસ શખ્સકે પાસ હરામ માલ ઝિયાદા હલાલ કમ હો, ઉસકો હદિયા યા દઅવત બગૈર ઉઝ્રકે બિલા તેહકીક કબૂલ કરના.

(૬૭) ગસબ કી હુઈ ઝમીનકી પૈદાવારસે ખાના.

(૬૮) ગસબ કી હુઈ ઝમીનમેં દાખિલ હોના, અગરચે નમાઝ હીકે લિયે હો.

(૬૯) ગૈરકી ઝમીનમેં બગૈર ઉસકી ઈજાઝતકે ચલના.

(૭૦) કિસી જાનવરકા મુસ્લા કરના, યાની નાક, કાન વગૈરહ કાટના.

(૭૧) કિસી હરબી કાફિર મુરતદકો તીન રોઝ તક તૌબા કરકે મુસલમાન હોનેકી દઅવત દેનેસે પેહલે કતલ કર દેના.

(૭૨) મુરતદ ઔરતકો કતલ કરના.

(૭૩) નમાઝમેં જો સિજદએ તિલાવત વાજિબ હો ઉસકો મુઅખ્ખર કરના યા છોડ દેના.

(૭૪) નમાઝકે લિયે કિસી ખાસ સૂરતકી કિરાતકો મુકર્રર કરના.

(૭૫) જનાઝાકી ચારપાઈકો ડોલીકી તરહ બાંસ બાંધકર ઉઠાના.

(૭૬) બગૈર ઝરૂરતકે દો આદમિયોંકો એક કબરમેં દફન્ કરના.

(૭૭) જનાઝાકી નમાઝ મસ્જિદકે અંદર પઢના.

(૭૮) કિસી તસ્વીરકે સામને યા દાએં બાએં હોતે હુએ નમાઝ પઢના, યા ઉસ પર સિજદહ કરના.

(૭૯) દાંતોંકો સોનેકે તારોંસે બાંધના.

(૮૦) સોને ચાંદીકે બરતન ઈસ્તેમાલ કરના.

(૮૧) મુરદાકે ચેહરેકો બોસા દેના.

(૮૨) કાફિરકો બગૈર ઝરૂરત પેહલે સલામ કરના (હાં વો સલામ કરે તો જવાબમેં "વ અલૈક" યા "હદાકલ્લાહ" કેહના ચાહિયે).

(૮૩) મુખાલિફે ઈસ્લામ કૌમકે સાથ હથિયાર ફરોખ્ત કરના.

(૮૪) ખસી ગુલામસે ખિદમત લેના યા ઉસકી કમાઈસે ખાના.

(૮૫) બચ્ચોંકો ઐસા લિબાસ પેહનાના જો બાલિગકે લિયે મમનૂઅ હૈ.

(૮૬) અપના દિલ બેહલાનેકે લિયે ગાના.

(૮૭) કિસી ઈબાદતકો શુરૂ કરકે બાતિલ કરના.

(૮૮) બીવી યા કનીઝકે સાથ કિસી ઐસે શખ્સકે સામને

જિમાઅ કરના જો અકલ વ હોશ રખતા હો અગરચે સો રહા હો. બહોત છોટા બચ્ચા ઈસસે અલગ હૈ).

(૮૯) કિસી આમિર વ હાકિમકે ઈસ્તિકબાલકે લિયે નિકલના.

(૯૦) લોગોંકા રાસ્તા તંગ કરકે ખડા હોના યા રાસ્તે પર બૈઠ જાના.

(૯૧) અઝાન સુનનેકે બાદ ઘરમેં બૈઠકર ઈકામતકા ઈન્તિઝાર કરતે રેહના.

(૯૨) પેટ ભરનેકે બાદ ઝિયાદા ખાના (રોઝા યા મહેમાનકી વજહસે કુછ ઝિયાદા ખાયા જાએ વો અલગ હૈ).

(૯૩) બગૈર ભૂકકે ખાના (કિસી મર્ઝકે સબબ ભૂક ન લગે તો કુવ્વતકે લિયે ગિઝા ઝરૂરી હો તો વો અલગ હૈ).

(૯૪) આલિમ, બુઝુર્ગ, બાપકે સિવા કિસીકે હાથ ચૂમના.

(૯૫) મહઝ હાથકે ઈશારેસે સલામ કરના (મુખાતબકે બેહરા હોને યા દૂર હોનેકે સબબ ઝબાનકે સાથ હાથકા ઈશારા ભી કર દે તો મુઝાઈકા નહીં).

(૯૬) તિલાવતે કુરઆન કરનેવાલેકો અપને બાપ યા ઉસ્તાદકે સિવા કિસીકે લિયે તાઝીમન ખડા હોના.

નોટ :- ફકીહ અબુલ લૈસ ફરમાતે હૈં કે નીચેકે ગુનાહ ભી સગાઈરમેં દાખિલ હૈં.

(૯૭) મુસલમાનસે બદગુમાની કરના.

(૯૮) હસદ કરના.

(૯૯) તકબ્બુર વ ખૂદપસંદી.

(૧૦૦) ગાના સુનના.

(૧૦૧) જનાબત (ગુસલકી હાજત) વાલેકો મસ્જિદમેં બગૈર ઉઝ્ર બૈઠના.

(૧૦૨) કિસી મુસલમાનકી ગીબત સુનકર ચુપ રેહના.

(૧૦૩) મુસીબત પર આવાઝકે સાથ ચિલ્લાકર રોના. ઔર છાતી પીટના વગૈરહ.

(૧૦૪) જો લોગ કિસી શખ્સકી ઈમામતસે નારાઝ હોં, ઉનકી ઈમામત કરના, અગરચે ઉનકી નારાઝી બે વજહ હો ઔર ઉસમેં ઐબ ન હો.

(૧૦૫) ખુત્બાકે વક્ત કલામ કરના.

(૧૦૬) મસ્જિદમેં લોગોંકી ગરદનોંકો ફલાંગકર આગે બળ્હના.

(૧૦૭) મસ્જિદકી છત પર નાપાકી ડાલના.

(૧૦૮) રાસ્તેમેં નાપાકી ડાલના

(૧૦૯) અપના લડકા જિસકી ઉમર સાત સાલસે ઝાઈદ હો ઉસકે સાથ એક બિસ્તરમેં સોના.

(૧૧૦) તિલાવતે કુરઆન પાક જનાબત યા હૈઝ વ નિફાસકી હાલતમેં કરના.

(૧૧૧) લગ્વ વ બાતિલ ચીઝોંમેં વક્ત ઝાએઅ કરના. મસલન બાદશાહોંકે નાઝો નેઅમતકા તઝકિરા કરના.

(૧૧૨) બેફાઈદા કલામ કરના.

(૧૧૩) કિસીકી મદહ (તારીફ) મેં મુબાલગા કરના.

(૧૧૪) કલામમેં બેતકલ્લુફ કાફિયાબંદી યા ઝોરદાર બનાનેકે લિયે તસન્નોઅ (બનાવટ) કરના.

(૧૧૫) ગાલી ગલોચ ઔર ઝબાન દરાઝી કરના.

(૧૧૬) હંસી દિલલગીમેં ઈફતિરાત (ઝિયાદતી કરના).

(૧૧૭) કિસીકે ભેદકો ઝાહિર કરના.

(૧૧૮) અહબાબ વ અસ્બાબકે હકમેં કોતાહી કરના.

(૧૧૯) વાદા કરતે વક્ત હી દિલમેં વાદા પૂરા કરનેકા ઈરાદા ન હોના.

(૧૨૦) દીની ઉમૂરકી બેહુરમતીકે બગૈર ઝિયાદા ગુસ્સા કરના.

(૧૨૧) બેહમિય્યતી કરના યાની અપને અઝીઝ વ કરીબ દોસ્તકો બાવજૂદ કુદરતકે ઝુલ્મસે ન બચાના.

(૧૨૨) ઝકાત યા હજકો બગૈર ઉઝ્રકે મુઅખ્ખર કરના, (ઔર બાઝકે નઝદીક યે કબાઈરમેં દાખિલ હૈ).

(૧૨૩) સુસ્તીકી વજહસે જમાઅત તર્ક કરના.

(૧૨૪) ખિલાફે હક તરફદારી કરના.

(૧૨૫) કિસી ઝિમ્મી ગૈર મુસ્લિમકો "અય કાફિર" કેહકર ખિતાબ કરના, જબકે ઉસકો ઉસસે તકલીફ હોતી હો.

(૧૨૬) ઈન લફઝોંસે દુઆ કરના, "બિમકઅદિલ ઈઝિઝ મિન અર્શિક" યા "બિહકિક ફલાં". અલ્લામા ઈબ્ને નજીમ (રહ.) ને અપને રિસાલા "સગાઈર વ કબાઈર" મેં મઝકૂરા તાદાદ ઈસી તરતીબકે સાથ લિખ્ખી હૈ. જિસમેં એકસો તીન કબાઈર ઔર એકસો અઠ્ઠાઈસ સગાઈર કુલ દોસો એકતીસ હૈં.

ઔર અલ્લામા ઈબ્ને હજર (રહ.) ને ઈસસે બહોત ઝિયાદા તાદાદ લિખ્ખી હૈ, ફિર જિન ગુનાહોંકો ઈબ્ને નજીમ (રહ.) ને સગાઈરમેં શુમાર કિયા હૈ ઉનમેંસે અકસર વો હૈં કે ઉનકો ઈબ્ને હજર (રહ.) ને ઝવાજિરમેં કબાઈરમેં શુમાર ફરમાયા હૈ. યે

ઈખ્તિલાફ બઝાહિર સગીરા કબીરાકી તારીફકે ઈખ્તિલાફ પર મબની હૈ. ઔર યે પેહલે લિખ્ખા જા ચુકા હૈ કે કિસી ગુનાહકે સગીરા હોનેકા યે મતલબ કિસીકે નઝદીક નહીં હૈ કે ઉસકા ઈરતિકાબ મામૂલી બાત હૈ, યા ઉસસે બચનેકી ઝિયાદા ફિકર ઝરૂરી નહીં, બલ્કે યે ફર્ક મહઝ એક ઈસ્તિલાહી ફર્ક હૈ, વરના હક સુબ્હાનહૂ તઆલાકી નાફરમાની હોનેકી હૈસિયતસે હર ગુનાહ સખ્ત ઔર બડી મુસીબત હૈ.

અલ્લાહ તઆલા સબ મુસલમાનોંકો હર ગુનાહસે બચાએ આમીન.

ઈસી પર રિસાલાકો ખતમ કરતા હૂં ઔર અલ્લાહ તઆલાકે ફઝલો કરમસે ઉમ્મીદવાર હૂં કે ઈસકો કુબૂલ ફરમાએં ઔર સબ મુસલમાનોંકે લિયે મુફીદ વ નાફેઅ બનાએં. શાયદ ઈસકી બરકતસે ઈસ સરાપા ગુનાહે હાલ તબાહકો ભી ગુનાહસે બચનેકી તૌફીક હો જાએ.

ખતમ શુદ

